

На основу члана 16. став 3, члана 100. став 3, члана 107. став 3, члана 108. став 2, члана 114, члана 118. став 3, члана 120. став 4, члана 122. став 3, члана 123. став 3, члана 124. став 3, члана 125. став 4, члана 239. и члана 249. став 1. Закона о ваздушном саобраћају („Службени гласник РС”, бр. 73/10, 57/11, 93/12, 45/15 и 66/15 - др. закон),

Директор Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије доноси

ПРАВИЛНИК

о условима и поступку за издавање дозволе за коришћење аеродрома

I. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет Правилника

Члан 1.

Овим правилником се ближе уређују услови и поступак за издавање дозволе за коришћење аеродрома, услови и начин под којима се мења, суспендује или ставља ван снаге дозвола за коришћење аеродрома, услови и поступак за издавање привремене дозволе за коришћење аеродрома, услови и поступак за пренос дозволе за коришћење аеродрома, услови под којима се аеродром користи у ваздушном саобраћају, начин на који се смањује опасност од присуства птица и других животиња на аеродрому и у његовој околини, као и начин заштите аеродрома од неконтролисаног приступа људи и животиња.

Овим правилником се ближе одређују структура, садржај, начин вођења и одобравања аеродромског приручника и друга документација која је потребна за одлучивање о захтеву за издавање дозволе за коришћење аеродрома, садржај спецификације дозволе за коришћење аеродрома, начин на који се врше прегледи и одржавање аеродрома, врсте прегледа и одржавања, планови и програми прегледа и одржавања аеродрома, као и услови за вршење послова медицинског обезбеђења на аеродромима.

Овим правилником се ближе прописује разврставање цивилних аеродрома према физичким особинама и опремљености полетно-слетне стазе и рулне стазе, начин на који се утврђује да ли објекат, инсталација или уређај представља препреку, начин обележавања препрека, као и услови под којима се успоставља и користи систем управљања безбедношћу на аеродрому.

Овим правилником се одређују начин утврђивања ватрогасне категорије аеродрома, услови које мора да испуњава спасилачко-ватрогасна служба, односно спасилачко-ватрогасно обезбеђење на аеродрому, минимална опрема и средства за гашење пожара и спасавање, минималан број и услови које мора да испуњава спасилачко-ватрогасно особље, минимум просторија, уређаја и инсталација спасилачко-ватрогасне службе, као и њено поступање у случају принудног слетања, удеса или озбиљне незгоде на аеродрому.

Одредбе главе IV. овог правилника (Спасилачко-ватрогасна служба и спасилачко-ватрогасно обезбеђење на аеродрому) сходно се примењују и на аеродроме којима се издаје сертификат аеродрома у погледу питања која нису уређена прописом о условима и поступку за издавање сертификата аеродрома.

Значење израза

Члан 2.

Поједини изрази који се користе у овом правилнику имају следеће значење:

1) *авион* је ваздухоплов који је тежи од ваздуха и има моторни погон, који производи силу узгона у лету претежно аеродинамичком реакцијом на његове површине које остају фиксне у датим условима лета;

2) *аеродром* је свако дефинисано подручје (укључујући све објекте, инсталације и опрему) на копну или на води или на фиксној, приобалној или плутајућој структури, које је у целини или делимично намењено за слетање, полетање и кретање ваздухоплова;

3) *аеродром који је отворен за јавну употребу* је аеродром који је доступан свим корисницима под истим условима и чије време отворености се објављује у Интегрисаном ваздухопловном информативном пакету;

4) *ваздухоплов* је свака направа која се одржава у атмосфери услед реакције ваздуха, осим реакције ваздуха који се одбија од површине земље;

5) *ваздухопловни подаци* представљају формализован приказ ваздухопловних чињеница, концепата или упутстава, подесан за комуникацију, интерпретацију, тумачење или обраду;

6) *визуелна средства* су индикатори и сигнални уређаји, ознаке, светла, знаци и маркери или њихове комбинације;

7) *декларисане дужине* су:

- *расположива дужина залета у полетању (TORA)* је дужина полетно-слетне стазе која је декларисана као расположива и одговарајућа за залет на земљи при полетању авиона;

- *расположива дужина за полетање (TODA)* је расположива дужина за залет, увећана за дужину претпоља, ако постоји;

- *расположива дужина прекинутог полетања (ASDA)* је расположива дужина залета за полетање, која је увећана за дужину продужетка за заустављање, ако постоји;

- *расположива дужина за слетање (LDA)* је дужина полетно-слетне стазе која је декларисана као расположива и погодна за кретање авиона по земљи приликом слетања;

8) *заштитна површина краја полетно-слетне стазе (RESA)* је простор који је симетричан у односу на продужену осу полетно-слетне стазе и који се наставља на завршетак основне стазе, првенствено намењен смањењу ризика од оштећења авиона који је слетео испред или се зауставио иза полетно-слетне стазе;

9) *заштитни појас* је површина уз ивицу коловозног застора полетно-слетне стазе припремљена тако да омогући прелаз између коловозног застора и суседне површине;

10) *знак* је:

- непроменљиви знак је знак који приказује само једну поруку;

- променљиви знак је знак који има могућност приказа неколико унапред одређених порука или ниједне поруке;

11) *изолована позиција за паркирање ваздухоплова* је зона погодна за паркирање ваздухоплова за који се зна или сумња да је предмет незаконитог ометања или који због других разлога захтева изолацију од уобичајених активности на аеродрому;

12) *маневарска површина* је део аеродрома који је одређен за полетање, слетање и рулање ваздухоплова, осим платформи;

13) *маркер* је објекат постављен изнад нивоа земље ради упозорења на препреку или обележавања неке границе;

14) *ознака* је симбол или група симбола постављених на површини за кретање ваздухоплова који служе за преношење ваздухопловних информација;

15) *оператер аеродрома* је свако правно или физичко лице које управља аеродромом и има дозволу за коришћење аеродрома;

16) *основна стаза полетно-слетне стазе* је одређена површина, укључујући полетно-слетну стазу и продужетак за заустављање, ако постоји, која је намењена:

- смањењу ризика од оштећења ваздухоплова који је неконтролисано скренуо са полетно-слетне стазе; и

- заштити ваздухоплова који је надлеће за време полетања односно слетања;

17) *платформа* је одређено подручје које је намењено за смештај ваздухоплова ради укрцавања или искрцавања путника, утовара или истовара поште или терета, снабдевања горивом, паркирања или одржавања;

18) *платформа за одлеђивање/спречавање залеђивања ваздухоплова* је објект у коме се са авиона уклања иње, лед или снег (одлеђивање) да би се очистиле површине и/или да би се чисте површине авиона заштитиле од стварања иња или леда и од нагомилавања снега или лапавице (спречавање залеђивања) за одређено време;

19) *површ за ограничење препрека* је површ којом су дефинисане границе до којих се објекти могу пружати у ваздушном простору;

20) *површина за кретање ваздухоплова* је део аеродрома који се користи за полетање, слетање и кретање ваздухоплова по земљи, а који се састоји од маневарске површине и платформе/платформи;

21) *полетно-слетна стаза* је дефинисана правоугаона површина на аеродрому на копну која је намењена за слетање и полетање ваздухоплова;

22) *праг полетно-слетне стазе* је почетак оног дела полетно-слетне стазе који се користи за слетање;

23) *препрека* означава све фиксне (привремене или сталне) и покретне објекте или њихове делове, који:

- су смештени на површини намењеној за кретање ваздухоплова по тлу, или

- надвишавају дефинисане површи намењене за заштиту ваздухоплова у лету, или

- се налазе изван тих дефинисаних површи и који су оцењени као опасни за ваздушну пловидбу;

24) *рулна стаза* је одређена површина на аеродрому на копну која је намењена за рулање ваздухоплова и која служи за повезивање различитих делова аеродрома, укључујући:

- стазу за кретање ваздухоплова до паркинг позиције,

- рулну стазу на платформи,

- рулну стазу за брзи излазак ваздухоплова;

25) *сертификациони захтеви* су технички стандарди које је усвојила Европска агенција за безбедност ваздушног саобраћаја (EASA), у којима се наводе начини за доказивање усклађености са Уредбом (ЕЗ) бр. 216/2008 и правилима за њено извршење и које организација може да користи у сврху сертификације;

26) *систем управљања безбедношћу* је систематичан приступ управљању безбедношћу који обухвата неопходну организациону структуру, одговорности, политике и процедуре;

27) *снег (на земљи)*:

- *суви снег* је снег који може да се распрши ако је растресит, или, ако је сабијен рукама, који ће се распасти након што се ослободи притисак. Специфична тежина: до али не укључујући 0,35;

- *влажни снег* је снег који, ако се сабије рукама, остаје компактан и од њега се може направити грудва. Специфична тежина: од 0,35 до, али не укључујући 0,5;

- *компактни снег* означава снег који је сабијен у чврсту масу тако да пружа отпор даљем сабијању и задржава се у компактном стању, или се распада у комаде ако се покупи. Специфична тежина: 0,5 и више;

28) *SNOWTAM* је посебна серија *NOTAM* којом се обавештава о постојању или уклањању опасних услова услед снега, леда, лапавице или воде помешане са снегом, лапавицом и ледом на површинама за кретање ваздухоплова;

29) *Уредба бр. 216/2008* је Уредба Европског парламента и Савета (ЕЗ) бр. 216/2008 од 20. фебруара 2008. године о основним правилима у области цивилног ваздухопловства и оснивању Европске агенције за безбедност ваздушног саобраћаја, којом се укидају Упутство Савета 91/670/ЕЕЗ, Уредба (ЕЗ) бр. 1592/2002 и Упутство 2004/36/ЕЗ. Ова уредба је у Републици Србији примењена Правилником о основним правилима у области цивилног ваздухопловства и надлежностима Европске агенције за безбедност ваздушног саобраћаја („Службени гласник РС”, бр. 23/12 и 104/17).

Услови за коришћење аеродрома у ваздушном саобраћају

Члан 3.

Аеродром може да се користи у ваздушном саобраћају ако оператер има дозволу за коришћење аеродрома коју издаје Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије (у даљем тексту: Директорат) и ако у тренутку коришћења аеродром испуњава све услове како би се ваздушни саобраћај одвијао безбедно, као и све услове у погледу обезбеђивања у ваздухопловству.

Разврставање цивилних аеродрома

Члан 4.

Разврставање цивилних аеродрома се врши на основу референтног кода аеродрома који се састоји од кодног броја и кодног слова изабраних ради планирања аеродрома, а који се одређује према карактеристикама авиона за који је аеродром намењен.

Значења кодних бројева и кодних слова у референтном коду аеродрома су дата у Прилогу 1, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

Систем управљања безбедношћу на аеродрому

Члан 5.

Оператер аеродрома који поседује дозволу за коришћење је дужан да, на основу Националног програма безбедности у цивилном ваздухопловству, успостави на аеродрому систем управљања безбедношћу.

За успостављање система управљања безбедношћу на аеродрому, као и за све измене и допуне тог система, оператер аеродрома прибавља сагласност Директората.

Систем управљања безбедношћу на аеродрому мора да обухвати организацију, процедуре и систем одговорности којима се успоставља и одржава прихватљив ниво безбедности у раду оператера аеродрома.

Оператер аеродрома је дужан да изради приручник о управљању безбедношћу на аеродрому, који укључује следеће:

- 1) обим система управљања безбедношћу;
- 2) политику безбедности и циљеве;
- 3) одговорности особља по питању безбедности;

- 4) процедуре за контролу документације;
- 5) поступак процене безбедности, укључујући идентификацију опасности и управљање ризиком;
- 6) праћење примене и ефикасности активности којима се утиче на безбедност и мера за смањење ризика;
- 7) праћење безбедносних перформанси;
- 8) извештавање о безбедности;
- 9) координацију при планирању реаговања у ванредним ситуацијама;
- 10) управљање променама на аеродрому;
- 11) промоцију безбедности;
- 12) резултате.

Приручник из става 4. овог члана може да буде саставни део аеродромског приручника.

Ваздухопловни подаци

Члан 6.

Оператер аеродрома који поседује дозволу за коришћење аеродрома утврђује, документује и ажурира податке о аеродрому и расположивим услугама и те податке доставља корисницима аеродрома, пружаоцима услуга у ваздушном саобраћају, као и пружаоцима услуга ваздухопловног информисања.

Оператер аеродрома утврђује и доставља најмање следеће податке који се односе на аеродром и расположиве услуге:

- 1) референтну тачку аеродрома;
- 2) надморску висину аеродрома и полетно-слетне стазе;
- 3) референтну температуру аеродрома;
- 4) димензије површина за кретање ваздухоплова и одговарајуће информације;
- 5) носивост коловозне конструкције;
- 6) локацију за претполетну проверу висиномера;
- 7) декларисане дужине;
- 8) стање површина за кретање ваздухоплова и осталих садржаја;
- 9) уклањање оштећених или неисправних ваздухоплова;
- 10) спасилачко-ватрогасну службу, односно обезбеђење;
- 11) визуелни систем показивача нагиба прилаза.

Оператер аеродрома је дужан да достави пружаоцу услуга ваздухопловног информисања податке о препрекама у границама аеродрома и у зони прилазне одлетне и прелазне површи за ограничење препрека, и то:

- 1) податке о врсти препреке;
- 2) географске координате препреке у степенима, минутима, секундама и десетим деловима секунде;
- 3) надморску висину највише тачке препреке;
- 4) начин на који је препрека обележена и/или осветљена, ако је примењиво.

По објављивању података о аеродрому и расположивим услугама, оператер аеродрома:

- 1) прати податке који су потекли од њега, а које објављују одговарајући пружаоци услуга у ваздушном саобраћају и пружаоци услуга ваздухопловног информисања;

2) обавештава одговарајуће пружаоце услуга ваздухопловног информисања о свим променама које су потребне да би се обезбедили тачни и потпуни подаци који се односе на аеродром и расположиве услуге, а потичу од оператера аеродрома;

3) обавештава одговарајуће пружаоце услуга у ваздушном саобраћају и пружаоце услуга ваздухопловног информисања ако су објављени подаци који потичу од оператера аеродрома нетачни или неодговарајући.

Оператер аеродрома је дужан да благовремено достави податке намењене за објављивање у ваздухопловним публикацијама у складу са прописом којим се уређује ваздухопловно информисање.

Носивост полетно-слетне стазе

Члан 7.

Оператер аеродрома са полетно-слетном стазом која је намењена за ваздухоплове чија је маса већа од 5.700 kg је дужан да измери носивост површина за кретање ваздухоплова и да податке о носивости достави пружаоцу услуга ваздухопловног информисања ради објављивања.

II. УСЛОВИ ЗА ИЗДАВАЊЕ ДОЗВОЛЕ ЗА КОРИШЋЕЊЕ АЕРОДРОМА

Услови за издавање дозволе за коришћење аеродрома

Члан 8.

Директорат издаје дозволу за коришћење аеродрома ако утврди да аеродром и оператер аеродрома испуњавају услове у погледу: физичких карактеристика аеродрома, опремљености аеродрома визуелним помоћним средствима за навигацију (ознаке, светла, знаци, маркери), препрека и средстава за обележавање препрека и површина са ограниченом употребом, електричних система, оперативних служби, опреме и инсталација аеродрома, техничког одржавања аеродрома, као и у погледу обезбеђивања.

Физичке карактеристике аеродрома

Члан 9.

Подносилац захтева за издавање дозволе за коришћење аеродрома (у даљем тексту: подносилац захтева) мора да испуни услове који се односе на физичке карактеристике аеродрома утврђене прописом којим се уређују услови и поступак издавања сертификата аеродрома, и то:

1) за полетно-слетне стазе: сертификационе захтеве CS ADR-DSN.B.015 - CS ADR-DSN.B.205;

2) за заштитне површине краја полетно-слетне стазе: сертификационе захтеве CS ADR-DSN.C.210 - CS ADR-DSN.C.235;

3) за рулне стазе: сертификационе захтеве CS ADR-DSN.D.240 - CS ADR-DSN.D.340;

4) за платформе: сертификационе захтеве CS ADR-DSN.E.345 - CS ADR-DSN.E.365;

5) за изоловане позиције за паркирање ваздухоплова: сертификациони захтев CS ADR-DSN.F.370;

6) за платформе за одлеђивање/спречавање залеђивања ваздухоплова: сертификационе захтеве CS ADR-DSN.G.375 - CS ADR-DSN.G.400.

Изузетно од става 1. тачка 1) овог члана:

1) на аеродрому са травнатом полетно-слетном стазом ширина полетно-слетне стазе не сме да буде мања од 20 m, ако је полетно-слетна стаза кодног броја 1, односно 30 m, ако је полетно-слетна стаза кодног броја 2;

2) ако је аеродром намењен само за обуку пилота ултралаких ваздухоплова, основна стаза полетно-слетне стазе за неинструментални прилаз може да се пружа са сваке стране осе полетно-слетне стазе и њене продужене осе, читавом дужином стазе, до удаљености од осе од најмање 20 m, ако је полетно-слетна стаза кодног броја 1.

Визуелна помоћна средства за навигацију

Члан 10.

Подносилац захтева мора да докаже да испуњава услове који се односе на опремљеност аеродрома визуелним помоћним средствима за навигацију утврђене прописом којим се уређују услови и поступак издавања сертификата аеродрома, и то:

1) за показиваче и уређаје за сигнализацију: сертификационе захтеве CS ADR-DSN.K.490 - CS ADR-DSN. K.500;

2) за ознаке: сертификационе захтеве CS ADR-DSN.L.520 - CS ADR-DSN.L.610;

3) за светла: сертификационе захтеве CS ADR-DSN.M.615- CS ADR-DSN.M.770;

4) за знаке: сертификационе захтеве CS ADR-DSN.N.775 - CS ADR-DSN.N.800;

5) за маркере: сертификационе захтеве CS ADR-DSN.P.805 - CS ADR-DSN.P.835;

6) у погледу боја за ваздухопловна светла на земљи, ознаке, знаке и табле: сертификационе захтеве CS ADR-DSN.U.925 - CS ADR-DSN.U.940.

Изузетно од става 1. тачка 2) овог члана, у случају аеродрома са травнатом полетно-слетном стазом, односно аеродрома на води, подносилац захтева за издавање дозволе мора да докаже да испуњава услове који се односе на обележавање прописане у глави VI. овог правилника.

Препреке

Члан 11.

Подносилац захтева мора да докаже да испуњава услове који се односе на препреке и средства за обележавање препрека утврђене прописом којим се уређују услови и поступак издавања сертификата аеродрома, и то:

1) у погледу површи за ограничење препрека: сертификационе захтеве CS ADR-DSN.H.405 - CS ADR-DSN.H.460;

2) у погледу захтева за ограничење препрека: сертификационе захтеве CS ADR-DSN.J.465 - CS ADR-DSN.J.490;

3) у погледу визуелних средстава за обележавање препрека: сертификационе захтеве CS ADR-DSN.Q.840 - CS ADR-DSN.Q.850.

Изузетно од става 1. тачка 2) овог члана, ако је аеродром намењен само за обуку пилота ултралаких ваздухоплова, нагиб прелазне површи за ограничење препрека може да износи највише 50 %.

Површине са ограниченом употребом

Члан 12.

Подносилац захтева мора да докаже да испуњава услове који се односе на визуелна средства за обележавање површина са ограниченом употребом утврђене прописом којим се уређују услови и поступак издавања сертификата аеродрома, и то сертификационе захтеве CS ADR-DSN.R.855 - CS ADR-DSN.R.870.

Електрични системи

Члан 13.

Подносилац захтева мора да докаже да испуњава услове који се односе на електричне системе утврђене прописом којим се уређују услови и поступак издавања сертификата аеродрома, и то сертификационе захтеве CS ADR-DSN.S.875 - CS ADR-DSN.S.895.

Аеродромске оперативне службе, опрема и инсталација

Члан 14.

Подносилац захтева мора да докаже да испуњава услове који се односе на аеродромске оперативне службе, опрему и инсталације прописане у главама III. и IV. овог правилника, као и услове утврђене прописом којим се уређују услови и поступак издавања сертификата аеродрома, и то:

- 1) у погледу приступних саобраћајница за случај опасности и сервисних саобраћајница: сертификациони захтев CS ADR-DSN.T.900;
- 2) у погледу ломљивости опреме: сертификациони захтев CS ADR-DSN.T.910;
- 3) у погледу постављања опреме и инсталација у оперативним зонама: сертификациони захтев CS ADR-DSN.T.915.

Техничко одржавање аеродрома

Члан 15.

Подносилац захтева мора да докаже да испуњава услове који се односе на преглед и одржавање полетно-слетних, рулних и других стаза, платформи, објеката, инсталација, уређаја и опреме на аеродрому прописане у глави V. овог правилника.

Обезбеђивање аеродрома

Члан 16.

Подносилац захтева мора да докаже да испуњава услове који се односе на обезбеђивање аеродрома прописане Националним програмом за обезбеђивање у ваздухопловству, као и прописима којима се ближе уређују дозвола за обављање прегледа обезбеђивања, заједничка правила у области обезбеђивања у цивилном ваздухопловству, детаљне мере за примену заједничких основних стандарда обезбеђивања у ваздухопловству и одступања од заједничких основних стандарда обезбеђивања у цивилном ваздухопловству.

III. АЕРОДРОМСКЕ ОПЕРАТИВНЕ СЛУЖБЕ, ОПРЕМА И ИНСТАЛАЦИЈА

План за ванредне ситуације на аеродрому

Члан 17.

Оператер аеродрома који поседује дозволу за коришћење аеродрома мора да планира активности у циљу припреме и спровођења одговарајућих поступака у случају ванредних ситуација на аеродрому или у његовој близини.

План за ванредне ситуације на аеродрому се успоставља сразмерно ваздухопловним операцијама и другим активностима које се одвијају на том аеродрому и мора да:

- 1) обезбеди координацију акција које се предузимају у случају неке од ванредних ситуација које могу да се догоде на аеродрому или у његовој близини (нпр. општа опасност по ваздухоплов, саботажа, укључујући претње бомбом, незаконита заплена авиона, опасности због инцидента са опасним теретом, пожар, природне катастрофе), као и у случају угрожавања јавног здравља (нпр. повећан ризик од преношења озбиљних заразних болести

преко путника или робе у међународном ваздушном саобраћају, појава заразних болести које могу да утичу на већи број аеродромског особља);

2) усклади поступање свих постојећих служби, на аеродрому и изван њега, које могу да буду од помоћи приликом одговора за случај опасности, као што су јединица контроле летења, спасилачко-ватрогасна служба, служба хитне медицинске помоћи, односно медицинског обезбеђења, служба обезбеђивања, оператери ваздухоплова, војне и полицијске јединице;

3) обезбеди, ако је потребно, сарадњу и усклађеност са спасилачко-координационим центром.

План за ванредне ситуације на аеродрому мора да садржи најмање следеће елементе:

- 1) врсте опасности за које се врши планирање;
- 2) службе и организације које су укључене у план;
- 3) одговорност и улогу сваке службе, организације, оперативног центра за случај опасности и команде (ако постоји) за сваку врсту опасности;
- 4) имена и бројеве телефона лица и служби које треба контактирати у случају одређене опасности;
- 5) кодирану карту аеродрома и његове непосредне околине.

План за ванредне ситуације на аеродрому мора да поштује начела људског фактора, како би се осигурало оптимално реаговање свих постојећих служби које учествују у операцијама у случају опасности.

План за ванредне ситуације може да буде саставни део аеродромског приручника.

План за уклањање оштећеног или неисправног ваздухоплова

Члан 18.

Оператер који поседује дозволу за коришћење аеродрома је дужан да изради план о уклањању оштећеног или неисправног ваздухоплова са полетно-слетне стазе у којем се, ако је то неопходно, одређује координатор за спровођење тог плана.

План уклањања оштећеног или неисправног ваздухоплова са полетно-слетне стазе мора да се заснива на карактеристикама ваздухоплова који уобичајено користе дати аеродром и мора да обухвати, између осталог:

- 1) списак опреме и лица на аеродрому или у његовој близини који су на располагању за ту сврху;
- 2) организацију уклањања неисправног или оштећеног ваздухоплова;
- 3) заштиту доказа.

Смањење опасности од присуства птица и других животиња на аеродрому и у његовој околини

Члан 19.

У складу са обимом саобраћаја и уоченим присуством птица и других животиња на аеродрому и његовој околини, оператер аеродрома спроводи следеће активности које имају за циљ да се вероватноћа судара између птица или других животиња и ваздухоплова сведе на најмању могућу меру:

- 1) пре почетка одвијања саобраћаја врши растеривање птица и других животиња са аеродрома;
- 2) у време одвијања саобраћаја врши осматрање кретања птица и других животиња на подручју аеродрома и у његовој околини;

3) у сарадњи са надлежним органима државне управе и локалне самоуправе предузима мере за уклањање или спречавање настајања депонија смећа или других садржаја који могу да привуку птице и друге животиње на аеродром или његову околину;

4) обавештава Директорат о ударима птица и других животиња у складу са прописом којим се уређује пријављивање догађаја у цивилном ваздухопловству.

У аеродромском приручнику оператер аеродрома наводи податке о лицима која спроводе активности осматрања и растеривања птица и других животиња.

О спроведеним осматрањима и растеривањима птица и других животиња води се евиденција која садржи информације о броју, врстама и локацији уочених птица, односно других животиња, као и податке о датуму и времену када је извршен обилазак у циљу контроле њихове активности.

Медицинско обезбеђење аеродрома

Члан 20.

Оператер аеродрома који поседује дозволу за коришћење аеродрома је дужан да на аеродрому организује медицинско обезбеђење које има за циљ пружање хитне медицинске помоћи повређеним или оболелим путницима, члановима посаде ваздухоплова и другим лицима на аеродрому и, по потреби, њихов транспорт до најближе здравствене установе.

На аеродрому који је намењен за јавни авио-превоз и на коме је у току претходне календарске године остварен промет већи од 100.000 путника, оператер аеродрома организује медицинско обезбеђење тако што осигурава:

1) сталну присутност лекара, медицинске сестре или здравственог техничара и возача санитета на аеродрому за време отворености аеродрома, као и ван времена отворености у периоду када се аеродром користи;

2) амбуланту за прву помоћ која се састоји од чекаонице и просторије намењене за обављање прегледа, интервенција или реанимација;

3) санитарско возило;

4) одговарајућу медицинску опрему.

На аеродрому који је намењен за јавни авио-превоз и на коме је у току претходне календарске године остварен промет мањи од 100.000 путника, оператер аеродрома организује медицинско обезбеђење тако што осигурава:

1) сталну присутност најмање једне медицинске сестре или здравственог техничара на аеродрому за време отворености аеродрома, као и ван времена отворености у периоду када се аеродром користи;

2) просторију за пружање прве помоћи;

3) санитарско возило или возило погодно за превоз повређених или оболелих лица;

4) опрему за пружање прве помоћи.

Оператер аеродрома који није намењен за јавни авио-превоз организује медицинско обезбеђење тако што осигурава:

1) континуирану присутност за време коришћења аеродрома најмање једног лица обученог за пружање прве помоћи;

2) возило погодно за превоз повређених или оболелих лица;

3) комплет за прву помоћ.

Комплет за прву помоћ из става 4. овог члана мора да буде запечаћен и његов садржај се мора контролисати најмање једном годишње.

Изузетно од ст. 2-4. овог члана, оператер аеродрома може да организује медицинско обезбеђење осигурањем интервенције лекара, медицинске сестре или здравственог

техничара и возача санитета запослених у здравственој установи и са којом има закључен уговор о обављању послова медицинског обезбеђења аеродрома.

Инвентар просторије намењене за обављање прегледа, интервенција и реанимација, неопходна медицинска опрема, опрема за пружање прве помоћи и садржај комплета за прву помоћ су дати у Прилогу 2, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

IV. СПАСИЛАЧКО-ВАТРОГАСНА СЛУЖБА И СПАСИЛАЧКО-ВАТРОГАСНО ОБЕЗБЕЂЕЊЕ НА АЕРОДРОМУ

Организовање спасилачко-ватрогасне службе, односно спасилачко-ватрогасног обезбеђења

Члан 21.

Оператер аеродрома који поседује дозволу за коришћење аеродрома је дужан да на аеродрому организује спасилачко-ватрогасну службу, односно спасилачко-ватрогасно обезбеђење на начин који омогућава спасавање живота људи, спасавање материјалних добара и спровођење мера за заштиту од пожара.

Ако аеродром припада ватрогасној категорији од 1 до 4 оператер аеродрома организује спасилачко-ватрогасно обезбеђење, а ако аеродром припада ватрогасној категорији од 5 до 10 оператер аеродрома организује спасилачко-ватрогасну службу.

Утврђивање ватрогасне категорије аеродрома

Члан 22.

Ватрогасну категорију аеродрома утврђује Директорат у поступку издавања дозволе за коришћење аеродрома, а оператер аеродрома може у току важења дозволе тражити измену ватрогасне категорије.

Ватрогасна категорија аеродрома се утврђује према најдужем авиону који користи аеродром и максималној ширини његовог трупа.

Ако аеродром према дужини авиона припада једној ватрогасној категорији, а према максималној ширини трупа авиона припада другој ватрогасној категорији, аеродром се разврстава у ону ватрогасну категорију која је виша.

Табела на основу које се утврђује ватрогасна категорија аеродрома је дата у Прилогу 3, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

Смањење степена расположиве заштите од пожара

Члан 23.

Ако је број слетања и полетања авиона, на основу чије дужине и ширине трупа је одређена ватрогасна категорија аеродрома, мањи од 700 у току три најоптерећенија узастопна месеца у години, степен расположиве заштите од пожара може да буде на нивоу прве ниже ватрогасне категорије.

У периоду када се очекује смањен обим саобраћаја на аеродрому, степен расположиве заштите од пожара не сме да буде нижи од оног који се захтева за највишу категорију авиона који је планиран да користи аеродром у том периоду, независно од броја његових полетања и слетања.

У периоду када се очекује да ће аеродром користити искључиво авиони којима се превози роба и пошта (карго авиони) степен расположиве заштите од пожара може да буде смањен, под условом да се на аеродрому обезбеди довољна количина воде.

Табела на основу које се врши смањење степена расположиве заштите од пожара из става 3. овог члана је дата у Прилогу 4, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

Услови које мора да испуњава спасилачко-ватрогасна служба, односно спасилачко-ватрогасно обезбеђење

Члан 24.

У зависности од ватрогасне категорије аеродрома оператер аеродрома који поседује дозволу за коришћење аеродрома је дужан да обезбеди спасилачко-ватрогасна возила, ватрогасну опрему, средства за гашење пожара, као и опрему за спасавање путника, посаде ваздухоплова, других лица и материјалних добара (у даљем тексту: опрема за спасавање).

Спасилачко-ватрогасна возила, ватрогасна опрема, средства за гашење пожара и опрема за спасавање морају да буду у исправном стању и могу да се користе само у сврхе за које су намењени.

Спасилачко-ватрогасна возила и ватрогасна опрема

Члан 25.

Број спасилачко-ватрогасних возила на аеродрому се одређује у зависности од ватрогасне категорије аеродрома, тако да се омогући ефикасно руковођење акцијом гашења пожара и спасавања путника, посаде ваздухоплова, других лица и материјалних добара, тактички наступ и коришћење средстава за гашење пожара.

Табела на основу које се утврђује број спасилачко-ватрогасних возила на аеродрому је дата у Прилогу 5, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

Спасилачко-ватрогасно возило на аеродрому мора да поседује резервоар за концентрат пене чији је капацитет довољан за производњу пене са два максимална пуњења резервоара за воду.

Једно од спасилачко-ватрогасних возила на аеродрому мора да има уграђено витло са челичним ужетом дебљине 15 *mm* и дужине 50 *m* са одговарајућом куком на крају или само одговарајућу вучну куку за вучу сајлом.

Минималне карактеристике које мора да поседује спасилачко-ватрогасно возило на аеродрому дате су у Прилогу 6, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

Ако аеродром припада ватрогасној категорији од 5 до 10 оператер аеродрома, поред спасилачко-ватрогасних возила, мора да располаже и једним командним спасилачко-ватрогасним возилом које у погледу брзине мора да испуњава услове који су одређени за остала спасилачко-ватрогасна возила.

Опрема и документација коју мора да поседује командно спасилачко-ватрогасно возило су дати у Прилогу 7, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

Ватрогасна надградња на спасилачко-ватрогасним возилима подлеже обавезном техничком прегледу у овлашћеним организацијама најмање једном годишње.

Средства за гашење пожара

Члан 26.

Главна средства за гашење пожара на аеродрому су:

- 1) пена нивоа *A*;
- 2) пена нивоа *B*;
- 3) пена нивоа *C*;

4) комбинација ових средстава.

Допунско средство за гашење пожара на аеродрому може да буде суви хемијски прах (класе *B* и *C*), као и друга средства за гашење са најмање истим капацитетом за гашење пожара.

При избору допунских средстава за гашење пожара мора да се води рачуна о њиховој комплементарности са главним средствима за гашење пожара.

Допунска средства за гашење пожара се могу користити уместо воде тако да да 1 *kg* допунских средстава за гашење пожара замењује 1 *l* воде за припрему пене нивоа *A*.

Укупна количина воде коју је допуштено заменити допунским средством за гашење пожара зависи од ватрогасне категорије аеродрома:

1) на аеродрому ватрогасне категорије 1 или 2, допуштено је заменити допунским средством за гашење пожара 100 % количине воде;

2) на аеродрому ватрогасне категорије 3-10, допуштено је заменити допунским средством за гашење пожара 30 % укупне количине воде.

Главна и допунска средства за гашење пожара морају да се налазе на спасилачко-ватрогасним возилима.

Минималне количине главних и допунских средстава за гашење пожара на аеродрому се одређују у зависности од ватрогасне категорије аеродрома.

Табела на основу које се утврђују минималне количине средстава за гашење пожара на аеродрому је дата у Прилогу 8, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

Концентрат пене за добијање пене за гашење пожара

Члан 27.

Концентрат пене за добијање пене за гашење пожара мора да има уверење о квалитету које издаје овлашћена организација.

Исправност концентрата пене за добијање пене за гашење пожара контролише се код организације која је за то овлашћена, најмање једном у пет година или чешће у зависности од добијених резултата са претходне контроле и услова под којим се концентрат пене складишти.

Резервна количина концентрата пене за добијање пене за гашење пожара на аеродрому мора да буде довољна за два узастопна пуњења резервоара за концентрат пене спасилачко-ватрогасних возила.

Превозни и преносни апарати за гашење пожара

Члан 28.

На аеродрому ватрогасне категорије од 3 до 10, који је намењен за јавни авио-превоз, између сваке позиције за паркирање ваздухоплова мора да се налази најмање један превозни апарат за гашење пожара капацитета пуњења најмање 50 *kg* сувог праха или другог одговарајућег средства за гашење пожара.

На аеродрому ватрогасне категорије 1 или 2 између сваке позиције за паркирање ваздухоплова мора да се налази најмање један преносни апарат за гашење пожара, пуњења најмање 9 *kg* сувог праха.

На аеродрому ватрогасне категорије од 4 до 10 мора да постоји преносна ватрогасна пумпа, капацитета најмање 1.200 *l/min*.

Опрема за спасавање на аеродрому

Члан 29.

Оператер аеродрома који поседује дозволу за коришћење је дужан да обезбеди да на аеродрому постоји минимална опрема за спасавање, која се одређује у зависности од ватрогасне категорије аеродрома и која мора да буде смештена на спасилачко-ватрогасним или техничким возилима.

Табела на основу које се утврђује минимална опрема за спасавање на аеродрому је дата у Прилогу 9, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

Спасилачко-ватрогасно особље на аеродрому

Члан 30.

Оператер аеродрома који поседује дозволу за коришћење аеродрома је дужан да обезбеди да се на аеродрому, за време отворености аеродрома, као и ван времена отворености у периоду када се аеродром користи, налази спасилачко-ватрогасно особље, које чине професионални ватрогасци, од којих један мора бити одређен за ватрогасца-координатора, као и помоћно особље.

Број спасилачко-ватрогасног особља на аеродрому зависи од ватрогасне категорије аеродрома и утврђује се на основу табеле дате у Прилогу 10, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

На аеродрому на којем је организована спасилачко-ватрогасна служба оператер аеродрома је дужан да одреди руководиоца спасилачко-ватрогасне службе и командира ватрогасне јединице.

Професионални ватрогасци и помоћно особље које учествује у гашењу пожара морају да имају личну заштитну опрему и заштитна одела за прилаз ватри, ватрогасни шлем са штитником, ватрогасне чизме и рукавице.

Услови које мора да испуњава спасилачко-ватрогасно особље на аеродрому

Члан 31.

Професионални ватрогасац мора да испуњава следеће услове:

- 1) да има најмање средњу стручну спрему;
- 2) да поседује потврду о обучености за обављање послова професионалног ватрогасца издату од стране овлашћеног центра за обуку;
- 3) да није старији од 30 година (када први пут заснива радни однос);
- 4) да поседује возачку дозволу одговарајуће категорије (само ако обавља послове возача спасилачко-ватрогасног возила).

Помоћно особље пружа помоћ професионалним ватрогасцима у гашењу пожара и спасавању путника и чланова посаде ваздухоплова или учествује у гашењу пожара и спасавању, а за обављање тих послова мора да поседује потврду о обучености издату од стране овлашћеног центра за обуку.

Руководилац спасилачко-ватрогасне службе мора да има стечено високо образовање из научне, односно стручне области заштите од пожара на студијама другог степена (дипломске академске студије - мастер), односно на основним студијама у трајању од најмање од четири године, као и одговарајуће радно искуство на пословима заштите од пожара на аеродрому.

Командир ватрогасне јединице мора да испуњава следеће услове:

1) да има стечено високо образовање из области техничко-технолошких наука на студијама најмање првог степена (основне академске студије, основне струковне студије), односно на студијама у трајању до три године;

2) да поседује потврду о обучености за обављање послова професионалног ватрогасца издату од стране овлашћеног центра за обуку, са уписаном посебном оспособљеношћу за обављање послова командира ватрогасне јединице;

3) да има одговарајуће радно искуство на пословима заштите од пожара на аеродрому.

Ватрогасац-координатор је професионални ватрогасац који обавља послове координације и повезивања између спасилачко-ватрогасне службе, аеродромске контроле летења, аеродромских служби које се ангажују у гашењу пожара и спасавању и ватрогасних јединица које су одређене да пружају помоћ у случају ванредне ситуације.

Ватрогасна станица

Члан 32.

Ватрогасна станица за спасилачко-ватрогасну службу на аеродрому мора да буде смештена тако да омогући прописано време одзива и да спасилачко-ватрогасна возила имају директан и слободан приступ на полетно-слетне стазе, маневарске површине и платформе, уз минимално кретање.

Ако спасилачко-ватрогасна служба не може да постигне прописано време одзива, аеродром мора да има и додатну ватрогасну станицу.

Ватрогасна станица мора да буде прикључена на систем резервног напајања електричном енергијом.

Ватрогасна станица се састоји од: гараже за спасилачко-ватрогасна возила, магацина за резервне делове и средства за гашење пожара, просторија за смештај и одржавање кондиције спасилачко-ватрогасног особља (са минимумом опреме), учионице и осматрачког места.

Гаража за спасилачко-ватрогасна возила мора да испуњава следеће услове:

1) да има врата која се отварају довољно брзо да омогуће излазак спасилачко-ватрогасним возилима за највише 20 секунди;

2) да је зими температура у гаражи најмање 13° C, а ако је температура нижа од 13° C спасилачко-ватрогасна возила која имају резервоар за воду морају да имају уграђене електричне грејаче за загревање воде;

3) да има прикључак за пуњење акумулатора на спасилачко-ватрогасним возилима;

4) да има прикључак за одржавање ваздуха у инсталацији спасилачко-ватрогасних возила;

5) да има систем за одвођење издувних гасова из спасилачко-ватрогасних возила;

6) да њена корисна површина омогућава смештај свих спасилачко-ватрогасних возила, при чему слободан простор око возила мора да износи најмање 1,2 m.

У просторији која се користи за смештај средстава за гашење пожара мора да се одржава температура која одговара захтевима произвођача тих средстава.

У циљу извођења практичних вежби спасилачко-ватрогасног особља, аеродром који се користи за јавни авио-превоз мора да располаже полигоном за обуку, на коме се налази расходовани авион или аутобус, као и један или више базена за паљење горива и вежбање гашења пожара.

Резервоар за воду

Члан 33.

На аеродрому који се користи за јавни авио-превоз мора да постоји резервоар за воду чији капацитет омогућава два узастопна пуњења спасилачко-ватрогасних возила.

Утакање воде из резервоара за воду у спасилачко-ватрогасно возило врши се пумпом, а ако ње нема, спасилачко-ватрогасно возило мора да има уграђене пумпе за утакање воде.

Капацитет пумпи за утакање воде у спасилачко-ватрогасно возило мора да омогућава брзо пуњење и не може да буде мањи од 3.000 *l/min*.

Оператер аеродрома је дужан да обезбеди прилазне путеве до резервоара за воду, односно хидранта, ако постоје.

Систем за комуникацију и узбуњивање на аеродрому

Члан 34.

Спасилачко-ватрогасна служба на аеродрому мора да има систем за узбуњивање, као и систем за комуникацију који укључује:

1) директну везу између ватрогасне станице и пружаоца услуге контроле летења ради омогућавања брзог распоређивања ватрогасних возила;

2) везу између спасилачко-ватрогасних возила и пружаоца услуге контроле летења, као и везу између ватрогасне станице и спасилачко-ватрогасних возила и везу између сваког ватрогасца у смени;

3) везу спасилачко-ватрогасне службе са службама на аеродрому и околним ватрогасним јединицама.

Спасилачко-ватрогасна служба на аеродрому мора да има разрађене тактичке планове претпостављених интервенција гашења пожара и спасавања у тешким условима, садејства с другим ватрогасним јединицама, службом хитне медицинске помоћи, техничким службама, као и начин руковођења интервенцијом.

У просторијама спасилачко-ватрогасне службе на аеродрому морају да се налазе описи ваздухоплова са техничким цртежима у којима су назначени подаци који су важни за гашење пожара и спасавање.

Поступак у случају принудног слетања, удеса или озбиљне незгоде на аеродрому

Члан 35.

У случају принудног слетања, удеса или озбиљне незгоде ваздухоплова пружалац услуга контроле летења о томе одмах обавештава спасилачко-ватрогасну службу, односно обезбеђење на том аеродрому.

У случају принудног слетања ваздухоплова обавештење из става 1. овог члана мора да садржи следеће податке:

- 1) тип ваздухоплова;
- 2) број путника и чланова посаде ваздухоплова;
- 3) узрок принудног слетања;
- 4) време слетања ваздухоплова;
- 5) правац слетања ваздухоплова;
- 6) количину горива и мазива у ваздухоплову.

У случају удеса или озбиљне незгоде ваздухоплова обавештење из става 1. овог члана мора да садржи следеће податке:

- 1) тип ваздухоплова;
- 2) број путника и чланова посаде ваздухоплова;

3) место удеса или озбиљне незгоде ваздухоплова према кодираној карти.

У случају принудног слетања, удеса или озбиљне незгоде ваздухоплова у коме се налази опасан терет, обавештење пружаоца услуга контроле летења мора да садржи, поред података из става 2, односно става 3. овог члана, и следеће податке:

- 1) тачан назив опасног терета;
- 2) *UN* број (ако је додељен);
- 3) класу и поткласу којој припада опасан терет, а за класу 1 и групу компатибилности;
- 4) додатну класу (ако је примењиво);
- 5) количину опасног терета;
- 6) место у ваздухоплову на коме се опасан терет налази.

Издазак на место принудног слетања, удеса или озбиљне незгоде ваздухоплова

Члан 36.

Када спасилачко-ватрогасна служба, односно обезбеђење прими обавештење о принудном слетању, удесу или озбиљној незгоди ваздухоплова, спасилачко-ватрогасно особље у смени је дужно да без одлагања изађе на место принудног слетања, удеса или озбиљне незгоде ваздухоплова са опремом за спасавање и средствима за гашење пожара смештеним на спасилачко-ватрогасним возилима.

Особље спасилачко-ватрогасне службе је дужно да у року од 20 секунди од давања знака за узбуну изађе из гараже са прописаном опремом за спасавање и средствима за гашење пожара.

Спасилачко-ватрогасна служба је дужна да у условима нормалне видљивости и оптималног стања површина за кретање, стигне у року од два минута од знака за узбуну на било који део полетно-слетне стазе, односно у року од три минута на било који део маневарске површине аеродрома.

Време одзива спасилачко-ватрогасне службе је време од тренутка позива спасилачко-ватрогасној служби на интервенцију до тренутка када прво ватрогасно возило које се стигло на место интервенције постигне 50 % брзине избацивања пене у односу на ону која је дата у Прилогу 8. овог правилника за одговарајућу ватрогасну категорију аеродрома.

Оператер аеродрома врши проверу поступака спасилачко-ватрогасне службе најмање једном годишње, а вежбу комплетне спасилачко-ватрогасне службе најмање једном у две године, према плану за ванредне ситуације на аеродрому.

Поступање ватрогасца-координатора

Члан 37.

Ватрогасац-координатор који прими обавештење о принудном слетању, удесу или озбиљној незгоди ваздухоплова је дужан да:

- 1) одмах да знак за узбуну;
- 2) одмах обавести медицинско обезбеђење на аеродрому и спасилачко-координациони центар;
- 3) по добијеном налогу руководиоца акције гашења пожара и спасавања одмах обавести најближе медицинске службе и обличње ватрогасне јединице;
- 4) без одлагања предузме мере прописане општим актом о организацији, раду и поступању спасилачко-ватрогасне службе.

Ватрогасац-координатор води дневник о примљеним обавештењима из става 1. овог члана, у који уписује дан и време пријема обавештења, зону у кодираној карти рејона аеродрома и податке о лицу које је дало обавештење.

Мере заштите од пожара код пуњења ваздухоплова горивом

Члан 38.

Ваздухоплов сме да се пуни горивом на аеродрому ако су претходно предузете следеће мере заштите од пожара:

- 1) да је ауто-цистерна спојена с ваздухопловом каблом за изједначавање потенцијала;
- 2) да је ауто-цистерна постављена тако да не омета прилаз спасилачко-ватрогасним возилима;
- 3) да ауто-цистерна не омета евакуацију из ваздухоплова у случају пожара;
- 4) да постоји слободан простор за пролазак ауто-цистерне у ванредној ситуацији;
- 5) да се мотор ауто-цистерне не налази испод крила ваздухоплова.

Друга возила која служе опслуживању ваздухоплова не смеју да се налазе испод крила ваздухоплова нити да ометају прилаз спасилачко-ватрогасним возилима.

Ако се ваздухоплов пуни авио-бензином, поред мера које су прописане у ставу 1. овог члана, ауто-цистерна и друга возила која опслужују ваздухоплов морају да имају хватач варница на издувној цеви.

Пуњење ваздухоплова горивом се мора одмах прекинути ако се открије присуство горивих пара у ваздухоплову или ако настану друге опасности.

Поступак у случају грмљавине

Члан 39.

Ваздухоплов не сме да се пуни горивом ако су у зони аеродрома осмотрени грмљавински облаци, и то у кругу полупречника до 8 *km* од референтне тачке аеродрома.

Ако су осмотрени грмљавински облаци у околини аеродрома, и то у појасу ширине полупречника од 8 *km* до 16 *km* од референтне тачке аеродрома, пуњење горива се врши уз појачане мере опрезности (смањење брзине пуњења горива и сл).

Метеоролошке службе на аеродрому достављају информацију о осмотреним грмљавинским облацима надлежној служби аеродрома, која о томе обавештава службе за пуњење ваздухоплова горивом и изриче забрану пуњења горива.

Забране које су на снази за време пуњења ваздухоплова горивом

Члан 40.

За време пуњења ваздухоплова горивом у зонама опасности забрањено је:

- 1) држање отвореног пламена;
- 2) рад са отвореним пламеном (заваривање и сл) и ужареним предметима;
- 3) пушење и употреба средстава за паљење (упаљачи, шибице и сл);
- 4) рад са алатом који варнички;
- 5) стартовање возила и других помоћних електричних постројења, док се пуњење не заврши;
- 6) постављање надземних електричних водова, без обзира на напон;
- 7) рад мотора ауто-цистерне за време утакања, претакања или истакања запаљивих течности, ако ауто-цистерна на издувним цевима нема хватач варница, а ваздухоплов се пуни авио-бензином, изузев ако се мотор ауто-цистерне употребљава за погон пумпи или других уређаја за претакање горива.

Цевоводи, цевни спојеви, арматуре и опрема за пуњење морају да се одржавају и да буду заштићени од оштећења и неконтролисаног истицања запаљиве течности.

Мере безбедности у случају цурења или просипања веће количине горива

Члан 41.

Ако се при пуњењу ваздухоплова горивом примети цурење горива или се гориво проспе морају да се предузму следеће мере безбедности:

- 1) моментално обустављање операције пуњења;
- 2) лице које надгледа опслуживање ваздухоплова на платформи (супервајзер) и посада ваздухоплова морају да буду одмах упозорени;
- 3) земаљски агрегат за напајање и други уређаји или електрични мотори опреме у зони опслуживања горивом морају да се угасе;
- 4) особље које пружа услуге земаљског опслуживања мора да напусти зону опслуживања горивом;
- 5) спасилачко-ватрогасна служба мора да буде упозорена;
- 6) ако је један од мотора ваздухоплова у раду, мора одмах да се угаси;
- 7) ако се процени да је потребно, ваздухоплов мора да се превуче на безбеднију позицију;
- 8) просуто гориво мора да се одстрани;
- 9) средства за брисање и чишћење се, после употребе, стављају у посебне херметички затворене канте, које морају да се превозе одвојено од других отпадака.

Обавештења и знаци

Члан 42.

На аеродрому мора да буде видно истакнут број телефона спасилачко-ватрогасне службе на аеродрому.

На сваком излазу из пристанишне зграде, који је одређен за излаз путника на платформу, морају да буду истакнути уочљиви натписи или знаци о забрани пушења.

Прилазни путеви за спасилачко-ватрогасна возила

Члан 43.

У зависности од положаја аеродрома и топографских услова, на аеродрому морају да постоје прилазни путеви за спасилачко-ватрогасна возила, повезани са локалним путевима, а у циљу омогућавања брзог приступа возилима на удаљеност од најмање 1.000 *m* од прага полетно-слетне стазе и постизања времена одзива из члана 36. став 4. овог правилника.

Ако на аеродрому постоји ограда, она мора да има пролазе који се лако и брзо отварају.

Ради што ефикасније интервенције спасилачко-ватрогасна служба на аеродрому мора да располаже картом са уцртаним путевима и препрекама, која приказује зону аеродрома величине 6 *km* x 9 *km*.

Топографска карта аеродрома и карта зоне аеродрома

Члан 44.

Оператер аеродрома мора да обезбеди кодирану топографску карту аеродрома и кодирану карту зоне аеродрома, са упутством о начину њиховог коришћења, као и да сваке године врши њихово ажурирање.

Топографска карта аеродрома, израђена у размери 1:25.000, мора да обухвати зону око аеродрома у полупречнику од 8 *km* од референтне тачке аеродрома.

На карти зоне аеродрома, израђеној у размери 1:5.000, морају да се назначе објекти, инсталације, прилазни путеви, препреке и други подаци од значаја за рад спасилачко-ватрогасне службе, односно обезбеђења.

Топографска карта аеродрома и карта зоне аеродрома, са упутствима за њихово коришћење, морају да се налазе у просторији спасилачко-ватрогасне службе, просторији надлежне јединице контроле летења, амбуланти за хитну медицинску помоћ, као и у свим спасилачко-ватрогасним и санитетским возилима.

Топографска карта аеродрома, са упутством о начину њеног коришћења, се доставља и околним ватрогасним јединицама.

V. ПРЕГЛЕДИ И ОДРЖАВАЊЕ АЕРОДРОМА

1. Опште одредбе

План и програм прегледа и одржавања аеродрома

Члан 45.

Оператер аеродрома је дужан да на аеродрому обезбеди преглед полетно-слетних, рулних и других стаза, платформи, објеката, инсталација, уређаја и опреме који омогућавају безбедно полетање, слетање и кретање ваздухоплова (у даљем тексту: преглед аеродрома), као и њихово одржавање.

Оператер аеродрома је дужан да изради план и програм прегледа и одржавања аеродрома, као део аеродромског приручника.

Врсте прегледа аеродрома

Члан 46.

Преглед аеродрома може да буде редован или ванредан.

Редовни прегледи аеродрома могу да буду дневни и периодични.

Дневни прегледи се врше у данима када се аеродром користи, а периодични прегледи се обављају у дефинисаним временским интервалима.

Ванредан преглед аеродрома се врши увек када настану значајне промене услова или стања површина за кретање ваздухоплова и с њима повезаних садржаја, а нарочито:

- 1) после олује са јаким ветром или падавинама;
- 2) у случају просипања горива, уља или мазива;
- 3) после кошења траве у зони површина за кретање ваздухоплова;
- 4) после извођења грађевинских радова на аеродрому;
- 5) у случају промене било којих других услова за које се на основу искуства и познавања локалних услова зна да су битни;
- 6) по пријави.

Ако се приликом прегледа аеродрома уоче неправилности које угрожавају безбедност ваздушног саобраћаја, а које није могуће одмах отклонити, оператер аеродрома је дужан да привремено обустави коришћење аеродрома.

Дневни преглед аеродрома

Члан 47.

Дневни преглед аеродрома обухвата преглед стања површина за кретање ваздухоплова и са њима повезаних садржаја, а нарочито утврђивање:

- 1) постојања неравнина, пукотина и других оштећења на полетно-слетној стази, рулној стази и платформи, као и висине траве на затрављеним површинама аеродрома;

2) присуства страних предмета на површинама за кретање ваздухоплова и површинама са којима се оне граниче;

3) постојања воде, снега, лапавице или леда на полетно-слетној стази, рулној стази и платформи;

4) постојања сметова или наноса снега непосредно уз полетно-слетну стазу, рулну стазу и платформу;

5) стања препрека на аеродрому и његовој околини;

6) стања визуелних средстава на аеродрому;

7) стања примарног и секундарног напајања електричном енергијом;

8) утицаја грађевинских и других радова на одржавању на одвијање ваздушног саобраћаја на аеродрому;

9) присуства горива, мазива или хемијских средстава за одлеђивање и спречавање залеђивања на површинама за кретање ваздухоплова;

10) осталих опасности које могу да утичу на безбедно одвијање ваздушног саобраћаја.

Дневни преглед аеродрома се врши најмање једном дневно ако је полетно-слетна стаза кодног броја 1 или 2, односно најмање два пута дневно ако је полетно-слетна стаза кодног броја 3 или 4, осим у зимским условима када се, по потреби, прегледи врше и чешће.

Преглед аеродрома се обавља тако да не омета одвијање ваздушног саобраћаја.

Извештавање о прегледу површина за кретање ваздухоплова и система светлосног обележавања

Члан 48.

Оператер аеродрома који је намењен за јавни авио-превоз доставља надлежној јединици контроле летења извештај о прегледу површина за кретање ваздухоплова и система светлосног обележавања на обрасцу из Прилога 11, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

У погледу присуства воде на површини централног дела полетно-слетне стазе у извештају из става 1. овог члана користе се следећи изрази:

1) суво - означава да је површина коловозног застора полетно-слетне стазе сува;

2) влажно - означава да је промењена боја дела или целе површине коловозног застора полетно-слетне стазе услед појаве влаге;

3) мокро - означава да је површина коловозног застора полетно-слетне стазе натопљена, али да нема стајаће воде;

4) локве/барице - означава да се на коловозном застору полетно-слетне стазе виде веће локве стајаће воде;

5) поплављено/водени слој - означава да се на коловозном застору полетно-слетне стазе виде веће површине стајаће воде.

Изузетно од става 1. овог члана, извештај о прегледу у зимским условима оператер аеродрома доставља на *SNOWTAM* обрасцу у складу са прописом којим се уређује ваздухопловно информисање.

Ако аеродром није отворен за јавни авио-превоз оператер аеродрома обавештава надлежну јединицу контроле летења само о погоршању стања полетно-слетних, рулних и других стаза, платформи, објеката, инсталација, уређаја и опреме на аеродрому.

Листе прегледа

Члан 49.

О извршеним прегледима аеродрома оператер аеродрома је дужан да води листе извршених прегледа које морају да садрже најмање следеће податке:

- 1) датум и време прегледа;
- 2) податке о лицу које је извршило преглед;
- 3) стање које је утврђено приликом прегледа;
- 4) оцену употребљивости прегледаних садржаја.

Особље које врши преглед и контролу исправности површина за кретање ваздухоплова

Члан 50.

Преглед и контролу исправности површина за кретање ваздухоплова на аеродромима који су намењени за обављање јавног авио-превоза врши особље које поседује одговарајућу потврду о обучености, а на осталим аеродромима лица која одреди оператер аеродрома у аеродромском приручнику.

2. Преглед површина за кретање ваздухоплова са коловозним застором на аеродрому који је намењен за јавни авио-превоз

Преглед стања површина за кретање ваздухоплова

Члан 51.

Дневни прегледи површина за кретање ваздухоплова са коловозним застором врше се и у краћим временским интервалима, али не дужим од четири часа, ако су површине за кретање ваздухоплова покривене снегом, ледом, лапавицом, сланом, водом, односно ако настану следеће промене и то:

- 1) промена коефицијента трења од 0,05;
- 2) промена дебљине слоја већа од 20 *mm* за сув снег, већа од 10 *mm* за мокар снег и већа од 5 *mm* за лапавицу;
- 3) промена расположиве дужине или ширине полетно-слетне стазе од 10 % или више;
- 4) било која промена у врсти атмосферског талога и стања на површини која захтева измене у делу *F* или *T SNOWTAM* обрасца;
- 5) формирање снежних наноса дуж једне или обе стране полетно-слетне стазе када се објављује промена растојања од осе полетно-слетне стазе;
- 6) било која промена интензитета или уочљивости светала полетно-слетне стазе.

Преглед полетно-слетне стазе

Члан 52.

Преглед полетно-слетне стазе се, по правилу, обавља по секцијама.

Секције полетно-слетне стазе су исте дужине и обележавају се римским бројевима I, II и III, с тим што је секција I увек прва трећина дужине полетно-слетне стазе, гледано од прага с нижом бројном ознаком.

Мерење коефицијента трења

Члан 53.

Услови кочења на површинама за кретање ваздухоплова се проверавају мерењем и израчунавањем коефицијента трења.

Услови кочења на полетно-слетној стази се проверавају када је површина делимично или у потпуности покривена снегом, ледом, лапавицом, сланом или водом, а на другим површинама за кретање ваздухоплова када се процени да ће ти услови бити неповољни за кретање ваздухоплова.

Коефицијент трења мери се дуж две мерне линије које су паралелне са осом полетно-слетне стазе, на растојању од око 3 m са обе стране осе или на растојању од осе на коме се најчешће одвијају операције слетања, полетања и кретања ваздухоплова.

За сваку трећину полетно-слетне стазе одређује се средња вредност коефицијента трења.

Ако се мерење врши уређајима за континуирано мерење, средња вредност се израчунава на основу података регистрованих за сваку трећину полетно-слетне стазе.

Ако се мерење врши кочионим возилом, средња вредност коефицијента трења се израчунава на основу најмање девет мерења дуж сваке од две мерне линије, с тим што се обухвата цела дужина полетно-слетне стазе.

Растојање између две мерне тачке мора бити приближно 10 % од употребљиве дужине полетно-слетне стазе.

Услови кочења на полетно-слетној стази покривеној компактним снегом и ледом приказују се описно и одређеним бројем (кодом) који одговара коефицијенту трења, у складу са табелом која је дата у Прилогу 12, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

Услови кочења на полетно-слетној стази покривеној водом, кад се користе уређаји за мерење, приказују се описно и у зависности од уређаја којим је мерење извршено одговарају коефицијентима датим у табели из Прилога 13, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

Постојање атмосферског талоба на полетно-слетној стази

Члан 54.

Дубина атмосферског талоба (снега и лапавице) на полетно-слетној стази се мери помоћу мерне шипке на читавој дужини полетно-слетне стазе, на растојању од 3 m до 10 m, са обе стране осе полетно-слетне стазе.

Растојање између две мерне тачке може да износи највише 10 % од дужине полетно-слетне стазе.

Растојање између краја полетно-слетне стазе и прве и последње мерне тачке мора да износи приближно 5 % од дужине полетно-слетне стазе, рачунајући од крајева полетно-слетне стазе.

Средња вредност дебљине атмосферског талоба за сваку трећину полетно-слетне стазе се израчунава на основу вредности измерених на начин из става 1. овог члана.

Оператер аеродрома је дужан да прегледа и површине које се налазе уз ивице површина за кретање ваздухоплова.

Висина наслага снега уз ивице површина за кретање ваздухоплова се утврђује мерењем највеће висине тих наслага (изражене у центиметрима) на одређеној удаљености од ивица површина за кретање ваздухоплова (изражене у метрима).

Провера услова кочења

Члан 55.

Оператер аеродрома је дужан да обезбеди проверу услова кочења на полетно-слетној стази која је покривена водом, и то најмање:

- 1) једном годишње, на аеродрому са више од 5.000 операција годишње;
- 2) једном у две године, на аеродрому са 2.000 - 5.000 операција годишње;
- 3) једном у три године, на аеродрому са мање од 2.000 операција годишње, као и увек када се за то укаже потреба, односно када се промени стање на површинама за кретање ваздухоплова које може да доведе до промене коефицијента трења (промене текстуре коловозног застора, наслаге гуме, наноси уља и мазива, могућност емулговања нанесених честица прашине и пепела и слично).

3. Одржавање аеродрома

Садржина одржавања

Члан 56.

Одржавање аеродрома обухвата најмање следеће:

- 1) одржавање коловозних застора и осталих површина на земљи и система за одводњу;
- 2) одржавање визуелних средстава за навигацију и електро-енергетских система;
- 3) одржавање оградe и других средстава контроле приступа;
- 4) одржавање опреме и возила неопходних за аеродромске операције;
- 5) одржавање аеродромских објеката;
- 6) одржавање инсталација и уређаја намењених за прихват и отпрему путника, пртљага, поште и робе.

О спроведеним радовима на одржавању аеродрома оператер аеродрома води евиденцију.

Оператер аеродрома је дужан да изради процедуре за одржавање аеродрома.

Чишћење површина за кретање ваздухоплова

Члан 57.

Оператер аеродрома је дужан да организује чишћење површина за кретање ваздухоплова, заштитних појасева, основних стаза и заштитних површина краја полетно-слетне стазе (*RESA*) ради избегавања оштећења мотора ваздухоплова, као и избегавања nanoшења нечистоће на површинама за кретање ваздухоплова.

Одржавање коефицијента трења

Члан 58.

Ако се на аеродрому који је намењен за јавни авио-превоз коефицијент трења на површини полетно-слетне стазе са коловозним зазором покривене водом смањи испод граничних вредности, оператер аеродрома предузима мере за побољшање услова кочења (повећање рапавости, обнављање застора, чишћење) и обавештава пружаоца услуга ваздухопловног информисања о томе да је полетно-слетна стаза клизава када је покривена водом.

Граничне вредности одржавања се одређују према табели из Прилога 14, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део, а детаљнија упутства о начину провере услова кочења су дата у Приручнику за аеродромске службе (*ICAO* Документ број 9137-AN/898), који је доступан путем интернета.

Одржавање ознака

Члан 59.

Ако на површинама за кретање ваздухоплова није уочљива боја на више од 30 % површине ознаке услед наслага гуме, других нечистоћа, оштећења или промене основне боје, оператер аеродрома мора да изврши поправку и обнављање такве ознаке.

Одржавање површина без коловозног застора

Члан 60.

Попречни и уздужни нагиби на површинама без коловозног застора морају се одржавати тако да не износе више од 3 %.

Површине без коловозног застора морају да буду стабилизоване и да се одржавају тако да издрже оптерећења ваздухоплова за које су предвиђене.

На површинама без коловозног застора не сме да буде неравнина већих од 5 *cm*, мерено равњачом дужине 3 *m* у било ком смеру.

Оператер аеродрома је дужан да одржава висину траве тако да:

1) висина траве на травнатим полетно-слетним стазама, рулним стазама и платформама не буде већа од 10 *cm*;

2) висина траве на површинама основне стазе полетно-слетне стазе не буде већа од 20 *cm*.

Оператер аеродрома је дужан да покошену траву уклони.

Одржавање и чишћење површина за кретање ваздухоплова у зимским условима

Члан 61.

Оператер аеродрома је дужан да организује чишћење и одржавање површина за кретање ваздухоплова у зимским условима и да изради о томе одговарајуће процедуре.

Оператер аеродрома је дужан да пре почетка зимског периода сачини план чишћења и одржавања површина за кретање ваздухоплова у зимским условима, са начином уклањања снега, леда, лапавице и слане, разрађеним приоритетима, поступцима, саставом и радним временом екипа, одговарајућом механизацијом и средствима (тип и број машина, средства за одлеђивање и спречавање залеђивања и друго).

Ради обележавања површина за кретање ваздухоплова које су покривене снегом, пре почетка периода снежних падавина морају се поставити маркери за снег.

Чишћење површина за кретање ваздухоплова започиње одмах после покривања коловозног застора падавинама, односно најкасније када покривач достигне дебљину од 15 *mm* (у случају воде или лапавице), 20 *mm* ако је у питању влажан снег, односно 50 *mm* ако је у питању сув снег.

Висина снежног покривача на површинама заштитних појасева основне стазе, зависно од типа ваздухоплова који користи аеродром, мора да буде толика да крила ваздухоплова безбедно надвишавају снежни покривач, тако да турбине мотора ваздухоплова не могу да усисају снег и лед.

Висина снега на површинама иза обележених спољних ивица површина за кретање ваздухоплова (тј. иза ознака ивица површина за кретање ваздухоплова или иза светиљки ивичног светла, ако су постављене) не сме да буде већа од висина које су дате у Прилогу 15, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

Снег око светиљки свих система светлосног обележавања мора да се очисти тако да светиљке буду уочљиве.

Ако на аеродрому дође до залеђивања површина за кретање ваздухоплова, врши се одлеђивање у складу са процедурама оператера аеродрома.

Након завршетка чишћења површина за кретање ваздухоплова, оператер аеродрома који је намењен за јавни авио-превоз је дужан да изврши мерење коефицијента трења на полетно-слетној стази, а по потреби и на рулним стазама и платформама.

Светла која могу да угрозе безбедност ваздухоплова

Члан 62.

Светло на земљи у близини аеродрома које не служи за потребе ваздухоплова, а које може да угрози безбедност ваздухоплова, мора да буде угашено или заклоњено да би се елиминисао извор опасности.

VI. ПОСЕБНИ УСЛОВИ КОЈИ СЕ ОДНОСЕ НА АЕРОДРОМЕ СА ТРАВНАТОМ ПОЛЕТНО-СЛЕТНОМ СТАЗОМ И АЕРОДРОМЕ НА ВОДИ

Ознаке на аеродрому

Члан 63.

За време коришћења аеродрома са травнатом полетно-слетном стазом површине за кретање ваздухоплова морају да буду обележене ознакама које омогућавају јасно уочавање из ваздухоплова и које не изазивају забуну.

Ознаке из става 1. овог члана могу да буду непокретне и/или покретне.

Непокретне ознаке

Члан 64.

Непокретне ознаке травнате полетно-слетне стазе су угаоници, траке, линије и стрелице.

Прагови полетно-слетне стазе се обележавају угаонцима чији су краци дужине 6 *m* и ширине 1 *m*.

Ивице полетно-слетне стазе се обележавају тракама дужине 4 *m* и ширине 1 *m*, које се постављају на сваких 50 *m*.

Непокретне ознаке полетно-слетне стазе морају да буду беле боје, а непокретне ознаке рулне стазе морају да буду жуте боје.

Угаоници и траке се израђују од бетона, туцаника и другог погодног материјала и морају да буду у нивоу са околним тереном.

Измештени праг травнате полетно-слетне стазе се обележава стрелицама на начин приказан на слици бр. 1, а све остале неважеће ознаке морају да буду заклоњене.

Слика бр. 1 је дата у Прилогу 16, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

Покретне ознаке

Члан 65.

Као покретне ознаке травнате полетно-слетне стазе могу да се користе заставице, конуси, зарубљене пирамиде, призме и слично, чија висина мора да буде таква да елиса ваздухоплова не може да дође у контакт са ознаком.

Углови прага полетно-слетне стазе се обележавају постављањем по једне ознаке црвене боје.

Бочне ивице полетно-слетне стазе се обележавају ознакама беле или црвено-беле боје, које се постављају на међусобном растојању од 50 *m*.

Рулне стазе и простор за паркирање ваздухоплова се обележавају ознакама жуте боје. Покретне ознаке морају да буду израђене од кртог, лако ломљивог материјала или неког меког материјала који не може да угрози безбедност ваздухоплова или да проузрокује његово оштећење.

Препреке и друга опасна места изван полетно-слетне стазе која могу да угрозе безбедност летења се обележавају ознакама црвене боје.

Ознаке неупотребљивости полетно-слетне стазе и рулне стазе

Члан 66.

На аеродрому са травнатом полетно-слетном стазом поставља се ознака у облику крста, чији су краци дужине 6 *m* и ширине 0,9 *m*, а која треба да укаже пилоту на полетно-слетну стазу или рулну стазу која није у употреби.

Ознака неупотребљивости мора да буде направљена од платна или другог погодног материјала.

Ознаке неупотребљивости на полетно-слетној стази су беле боје, а на рулној стази су жуте боје.

Обележавање аеродрома на води

Члан 67.

Полетно-слетна стаза аеродрома на води се обележава на следећи начин:

1) ивице полетно-слетне стазе морају да се обележе бовама беле боје или друге боје која је на воденој површини лако уочљива;

2) бове морају да буду постављене на међусобном растојању од највише 50 *m*;

3) углови полетно-слетне стазе морају да буду обележени бовама црвене боје;

4) бове морају да буду минималног пречника 50 *cm*, првенствено у облику лопте или конуса и израђене од пластике или другог сличног материјала;

5) у време коришћења аеродрома све бове морају да се налазе на површини воде, причвршћене за дно ужетом са контрагетом.

Препреке и друга опасна места изван полетно-слетне стазе аеродрома на води која могу да угрозе безбедност летења се обележавају бовама или заставицама црвене боје.

Водена површина намењена за паркирање ваздухоплова (сидрење) се обележава жутиим бовама.

VII. ПОСТУПАК ИЗДАВАЊА ДОЗВОЛЕ ЗА КОРИШЋЕЊЕ АЕРОДРОМА

Подношење захтева и документација за издавање дозволе за коришћење аеродрома

Члан 68.

Правно или физичко лице које намерава да постане оператер аеродрома подноси Директорату захтев за издавање дозволе за коришћење аеродрома.

Уз захтев за издавање дозволе за коришћење аеродрома подносилац захтева је дужан да достави следећу документацију:

1) аеродромски приручник, и то два примерка у писаној форми и један примерак у електронској форми;

2) процедуре за примену мера обезбеђивања;

3) исправу (у оригиналу или овереном препису) којом доказује право својине или право коришћења земљишта на коме се налази аеродром;

4) ситуациони план аеродрома (са уцртаним површинама за кретање ваздухоплова, објектима, препрекама, ознакама катастарских парцела и сл) израђен од стране лица овлашћеног за послове премера;

5) име, презиме и одговарајуће информације о одговорном руководиоцу и другим именованим лицима (лица одговорна за систем управљања безбедношћу, лица одговорна за управљање и надзор у области оперативних услуга аеродрома и области одржавања аеродрома, итд);

6) сва предложена одступања од утврђених сертификационих захтева, са ваздухопловном студијом којом се доказује да та одступања неће неповољно утицати на безбедност ваздушног саобраћаја;

7) другу документацију за коју Директорат оцени да је потребна да би донео одлуку о захтеву.

Директорат прибавља мишљење пружаоца услуга контроле летења у погледу могућности израде навигационих поступака за аеродром.

Аеродромски приручник - опште одредбе

Члан 69.

Оператер аеродрома израђује и ажурира аеродромски приручник.

Аеродромски приручник садржи основне податке о оператеру и локацији аеродрома, објектима, опреми и службама на аеродрому, организацији и руковођењу аеродромом, укључујући и систем управљања безбедношћу, оперативне процедуре за коришћење и одржавање аеродрома, као и друге податке од значаја за безбедно одвијање ваздушног саобраћаја на аеродрому.

Аеродромски приручник се може издати у одвојеним деловима.

Сваку измену аеродромског приручника оператер аеродрома је дужан да достави Директорату.

Оператер аеродрома обезбеђује да оперативно особље аеродрома и других релевантних организација има лак приступ аеродромском приручнику или деловима тог приручника који се односе на њихове дужности и одговорности, као и да најмање једна копија важеће верзије аеродромског приручника буде достављена пружаоцу услуга у ваздушном саобраћају и пружаоцу услуга земаљског опслуживања, ако они постоје на том аеродрому.

Структура и садржај аеродромског приручника

Члан 70.

Садржај аеродромског приручника је следећи:

- 1) Општи део;
- 2) Систем управљања аеродромом, захтеви у вези са квалификацијама и обуком;
- 3) Појединости о положају аеродрома;
- 4) Подаци о аеродрому који се достављају служби ваздухопловног информисања;
- 5) Појединости о оперативним процедурама аеродрома, његовој опреми и безбедносним мерама.

Детаљније упутство у погледу структуре и садржаја аеродромског приручника је дато у Прилогу 17, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

Спровођење основне провере

Члан 71.

По пријему захтева за издавање дозволе за коришћење аеродрома, Директорат спроводи основну проверу којом се утврђује да ли подносилац захтева испуњава услове за издавање дозволе.

Основна провера обухвата:

- 1) процену достављене документације;
- 2) проверу на лицу места;
- 3) израду извештаја о спроведеној провери (укључујући евентуалне корективне мере и њихову верификацију);
- 4) доношење коначне одлуке о исходу провере.

Провера на лицу места

Члан 72.

Провера на лицу места представља непосредан преглед објеката и опреме аеродрома и аеродромских служби коју Директорат врши након што оператер аеродрома достави потребну документацију.

Провера на лицу места траје док се не утврди тачност података из те документације и њихова усклађеност са прописаним условима.

Извештај о спроведеној провери

Члан 73.

По завршеној провери на лицу места, овлашћена лица Директората (проверивачи) сачињавају писмени извештај о извршеној провери, који садржи чињенично стање, као и описане и документоване неправилности, ако су оне утврђене током провере.

Проверивачи врше класификацију утврђених неправилности из става 1. овог члана на:

- 1) налазе категорије 1, ако је утврђена неправилност која смањује или озбиљно угрожава безбедност ваздушног саобраћаја;
- 2) налазе категорије 2, ако је је утврђена неправилност која би могла да смањи или потенцијално угрози безбедност ваздушног саобраћаја.

Извештај о спроведеној провери се доставља директору Директората и подносиоцу захтева најкасније 30 дана од дана када је завршена провера на лицу места.

Ако су у извештају о спроведеној провери утврђене неправилности које је могуће отклонити, Директорат налаже подносиоцу захтева да предложи корективне мере за отклањање неправилности и рокове за њихово предузимање.

Директорат процењује корективне мере које је предложио подносилац захтева и прихвата их ако су погодне за отклањање утврђених неправилности, а подносилац захтева је дужан да примени корективне мере које је Директорат прихватио.

Ако оцени да је потребно, Директорат може извршити додатну проверу на лицу места, са циљем да верификује извршење прихваћених корективних мера.

Коначна одлука о исходу провере

Члан 74.

Директорат доноси решење којим се одбија захтев за издавање дозволе за коришћење аеродрома у следећим случајевима:

1) ако и након два захтева проверивачима није омогућен приступ објектима, опреми, уређајима, пројектима, документацији или јавним исправама подносиоца захтева, или им није омогућено да узму све изјаве потребне да би се утврдило чињенично стање;

2) ако су у извештају о спроведеној провери утврђене неправилности због којих није могуће издати дозволу за коришћење аеродрома, а које није могуће отклонити корективним мерама;

3) ако подносилац захтева не предложи корективне мере у року од 30 дана, рачунајући од дана када је примио извештај о спроведеној провери који садржи налог за предлагање корективних мера;

4) ако подносилац захтева не примени корективне мере које је прихватио Директорат у року који је споразумно одређен.

Ако у извештају о извршеној провери нису утврђене неправилности због којих није могуће издати дозволу за коришћење аеродрома или ако је подносилац захтева успешно применио прихваћене корективне мере, Директорат доноси решење којим се издаје дозвола за коришћење аеродрома и одобрава аеродромски приручник.

VIII. ДОЗВОЛА ЗА КОРИШЋЕЊЕ АЕРОДРОМА - ВАЖЕЊЕ, ИЗМЕНА, СУСПЕНЗИЈА, СТАВЉАЊЕ ВАН СНАГЕ, ПРЕНОС ДОЗВОЛЕ И ПРИВРЕМЕНА ДОЗВОЛА

Важење дозволе за коришћење аеродрома

Члан 75.

Дозволу за коришћење аеродрома Директорат издаје на неодређено време, осим у случају издавања привремене дозволе за коришћење аеродрома у складу са чланом 83. овог правилника.

Након издавања дозволе за коришћење аеродрома Директорат врши периодичне провере којима се утврђује да ли аеродром и оператер аеродрома и даље испуњавају услове под којима је дозвола за коришћење аеродрома издата.

Одредбе овог правилника које се односе на спровођење основне провере сходно се примењују на спровођење периодичне провере.

Периодичне провере се спроводе најмање сваке треће године.

Садржај спецификације дозволе за коришћење аеродрома

Члан 76.

Аеродром се може користити у ваздушном саобраћају само у складу са условима које Директорат одреди у спецификацији дозволе за коришћење аеродрома.

Спецификација дозволе за коришћење аеродрома обухвата:

- 1) локацију, надморску висину и референтну тачку аеродрома;
- 2) услове за коришћење (*VFR/IFR*, дан/ноћ) и посебна ограничења;
- 3) димензије, правац пружања и врсту подлоге полетно-слетне стазе и основне стазе полетно-слетне стазе за аеродроме и декларисане дужине;
- 4) референтни код аеродрома;
- 5) намену аеродрома;
- 6) опсег операција ваздухоплова који захтевају аеродром вишег референтног кодног слова;
- 7) пружање услуга управљања платформом (да/не);
- 8) спасилачко-ватрогасни ниво заштите.

Измена дозволе за коришћење аеродрома и управљање променама

Члан 77.

Ако оператер аеродрома, у току важења дозволе за коришћење аеродрома, намерава да изврши измене на аеродрому које могу да утичу на спецификацију дозволе, он је дужан да најкасније 60 дана пре планиране промене стања поднесе Директорату захтев за измену дозволе, са документацијом на којој заснива свој захтев.

На основу захтева из става 1. овог члана Директорат спроводи проверу у обиму који је неопходан да би се донела одлука о измени дозволе за коришћење аеродрома.

Ако оператер аеродрома намерава да изврши измене на аеродрому које не утичу на спецификацију дозволе, али могу значајно да утичу на елементе система управљања или на опрему аеродрома која је битна за безбедност и обезбеђивање, он је дужан да пре спровођења измене поднесе Директорату захтев за одобрење измене, са документацијом на којој заснива свој захтев.

Изузетно од става 3. овог члана, ако то налажу интереси безбедности или обезбеђивања, оператер аеродрома може без одлагања да спроведе намеравану измену, под условом да је поднео Директорату захтев за њено одобрење.

О свим осталим изменама на аеродрому које не захтевају претходно одобрење, оператер аеродрома обавештава Директорат на начин утврђен процедуром која је део аеродромског приручника.

Суспензија дозволе за коришћење аеродрома

Члан 78.

Директорат суспендује дозволу за коришћење аеродрома ако утврди да су аеродром или оператер аеродрома привремено престали да испуњавају прописане услове.

Суспензија дозволе за коришћење аеродрома траје најдуже шест месеци, почев од дана када је оператеру аеродрома достављено решење о суспензији дозволе и може да буде потпуна или делимична.

Решењем о потпуној суспензији дозволе за коришћење аеродрома оператеру се изриче потпуна забрана коришћења аеродрома за обављање ваздушног саобраћаја, а решењем о делимичној суспензији оператеру аеродрома се ограничава коришћење аеродрома.

Решењем о суспензији дозволе за коришћење аеродрома Директорат може да наложи оператеру аеродрома да у одређеном року отклони уочене неправилности ради испуњења прописаних услова за важење дозволе за коришћење аеродрома.

Суспензија дозволе за коришћење аеродрома престаје да важи истеком времена на које је изречена или решењем о укидању суспензије, ако оператер аеродрома отклони уочене неправилности пре истека суспензије.

Стављање ван снаге дозволе за коришћење аеродрома

Члан 79.

Директорат ставља ван снаге дозволу за коришћење аеродрома:

1) ако утврди да је дозвола за коришћење аеродрома стечена на основу фалсификоване документације;

2) ако утврди да је оператер аеродрома злоупотребио дозволу за коришћење аеродрома;

3) ако аеродром или оператер аеродрома трајно престану да испуњавају услове прописане за издавање дозволе;

4) ако оператер аеродрома до истека суспензије не испуни обавезе које су му наложене решењем о суспензији;

5) ако се оператер аеродрома одрекне дозволе за коришћење аеродрома.

Оператер аеродрома који је отворен за јавну употребу и има намеру да престане са радом на аеродрому је дужан да што је пре могуће, а најкасније 60 дана пре планираног престанка активности на аеродрому, достави Директорату писано обавештење о томе да се одриче дозволе за коришћење аеродрома, као и да о томе обавести пружаоца услуга ваздухопловног информисања.

Пренос дозволе за коришћење аеродрома

Члан 80.

Оператер аеродрома (преносилац дозволе) може, уз одобрење Директората, да пренесе важећу дозволу за коришћење аеродрома на друго правно или физичко лице (прималац дозволе) које на тај начин постаје оператер аеродрома.

У случају преноса дозволе за коришћење аеродрома преносилац дозволе је дужан да, најмање 60 дана пре престанка коришћења аеродрома, обавести у писаном облику Директорат о томе да ће престати да користи аеродром на дан који је одређен у обавештењу, као и о називу примаоца дозволе.

У року из става 2. овог члана прималац дозволе подноси Директорату писани захтев за одобрење преноса и уз захтев подноси:

1) уговор о купопродаји, уговор о концесији или другу исправу којом се доказује право својине или право коришћења аеродрома;

2) изјаву оператера аеродрома којом даје сагласност за пренос, осим ако та сагласност произилази из садржине саме исправе;

3) документацију која се захтева за издавање дозволе за коришћење аеродрома.

Директорат одобрава пренос дозволе за коришћење аеродрома ако утврди да прималац дозволе испуњава прописане услове за издавање дозволе за коришћење аеродрома.

Преносилац дозволе за коришћење аеродрома задржава сву одговорност за коришћење аеродрома који је предмет преноса све док Директорат не одобри пренос дозволе за коришћење аеродрома.

Ако одобри пренос дозволе, Директорат издаје дозволу за коришћење аеродрома примаоцу дозволе као новом оператеру аеродрома и податке о њему уноси у евиденцију аеродрома.

Издавање привремене дозволе за коришћење аеродрома

Члан 81.

У току поступка за издавање или пренос дозволе за коришћење аеродрома, Директорат може, на предлог подносиоца захтева за издавање, односно пренос дозволе, да изда привремену дозволу за коришћење аеродрома.

Директорат издаје привремену дозволу за коришћење аеродрома ако су испуњени следећи услови:

1) ако је отпочео поступак за утврђивање испуњености услова за издавање или пренос дозволе и при томе постоји знатна вероватноћа да ће се тај поступак позитивно окончати;

2) ако је издавање привремене дозволе од јавног значаја и не угрожава одвијање ваздушног саобраћаја у погледу безбедности и обезбеђивања.

Привремена дозвола за коришћење аеродрома важи најдуже једну годину од дана издавања и престаје да важи:

- 1) доношењем решења о издавању дозволе за коришћење аеродрома или одбијању захтева за издавање те дозволе; или
- 2) доношењем решења којим се одобрава пренос дозволе за коришћење аеродрома или одбија захтев за пренос дозволе; или
- 3) истеком времена на које је издата.

Одредбе овог правилника о условима под којима је оператер дужан да користи аеродром примењују се и на имаоца привремене дозволе.

Обавештавање о дозволи

Члан 82.

О издавању, измени, преносу, суспензији и стављању ван снаге дозволе за коришћење аеродрома обавештава се пружалац услуга ваздухопловног информисања, ради објављивања тог податка у Интегрисаном ваздухопловном информативном пакету.

Обрасци захтева који се подносе Директорату

Члан 83.

Захтев за издавање или измену дозволе за коришћење аеродрома, захтев за пренос дозволе на другог оператера и захтев за издавање привремене дозволе за коришћење аеродрома се подносе на обрасцима чији садржај и изглед утврђује директор Директората.

IX. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Важење дозвола издатих пре ступања на снагу Правилника

Члан 84.

Оператери аеродрома који на дан ступања на снагу овог правилника имају важећу дозволу за коришћење аеродрома дужни су да се ускладе са одредбама овог правилника у року од шест месеци од ступања на снагу овог правилника, као и да у наведеном року Директорату доставе аеродромски приручник и процедуре за примену мера обезбеђивања.

По истеку рока из става 1. овог члана, Директорат ће по службеној дужности извршити проверу испуњености услова за издавање дозволе.

У зависности од исхода провере из става 2. овог члана, Директорат ће оператерима аеродрома издати дозволу за коришћење аеродрома у складу са одредбама овог правилника или суспендовати или ставити ван снаге дозволу за коришћење аеродрома из става 1. овог члана.

Престанак важења других прописа

Члан 85.

Даном ступања на снагу овог правилника престају да важе Правилник о одржавању објеката, опреме и инсталација од значаја за безбедност ваздушне пловидбе на аеродрому („Службени лист СФРЈ”, број 9/84), Правилник о ватрогасно-спасилачкој служби и ватрогасно-спасилачком обезбеђењу на аеродромима („Службени гласник РС”, бр. 54/12 и 122/14) и Правилник о аеродромима („Службени гласник РС”, бр. 23/12 и 60/12 - исправка).

Ступање Правилника на снагу

Члан 86.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Број

У Београду,

2018. године

Директор

Мирјана Чизмаров

Референтни код аеродрома

КОДНИ ЕЛЕМЕНТ ЈЕДАН			КОДНИ ЕЛЕМЕНТ ДВА	
1	2	3	4	5
Кодни број	Референтна дужина за полетање авиона	Кодно слово	Распон крила	Размак спољних ивица тачкова главног стајног трапа ^а
1	Мање од 800 <i>m</i>	<i>A</i>	До (али не укључујући) 15 <i>m</i>	До (али не укључујући) 4,5 <i>m</i>
2	Од 800 <i>m</i> до (али не укључујући) 1.200 <i>m</i>	<i>B</i>	Од 15 <i>m</i> до (али не укључујући) 24 <i>m</i>	Од 4,5 <i>m</i> до (али не укључујући) 6 <i>m</i>
3	Од 1.200 <i>m</i> до (али не укључујући) 1.800 <i>m</i>	<i>C</i>	Од 24 <i>m</i> до (али не укључујући) 36 <i>m</i>	Од 6 <i>m</i> до (али не укључујући) 9 <i>m</i>
4	1.800 <i>m</i> и више	<i>D</i>	Од 36 <i>m</i> до (али не укључујући) 52 <i>m</i>	Од 9 <i>m</i> до (али не укључујући) 14 <i>m</i>
		<i>E</i>	Од 52 <i>m</i> до (али не укључујући) 65 <i>m</i>	Од 9 <i>m</i> до (али не укључујући) 14 <i>m</i>
		<i>F</i>	Од 65 <i>m</i> до (али не укључујући) 80 <i>m</i>	Од 14 <i>m</i> до (али не укључујући) 16 <i>m</i>

^а Растојање између спољних ивица тачкова главног стајног трапа

Кодни број за елемент 1 се одређује из колоне 1, тако што се одабере кодни број који одговара највећој вредности референтне дужине за полетање авиона за које је полетно-слетна стаза намењена. Одређивање референтне дужине за полетање авиона је искључиво за одабир кодног броја и није намењено да утиче на стварну дужину полетно-слетне стазе.

Кодно слово за елемент 2 се одређује из колоне 3, тако што се одабере кодно слово које одговара строжем услову за највећи распон крила или највећи размак спољних ивица тачкова главног стајног трапа авиона за које је аеродром намењен.

Инвентар и медицинска опрема на аеродромима којима се издаје дозвола за коришћење

а) Аеродроми намењени за јавни авио-превоз са прометом већим од 100.000 путника	
1.	сто и столица за лекара
2.	округла столица за пацијента
3.	лежај или сто за преглед
4.	ормарић за лекове
5.	параван
6.	сталак за инфузију
7.	стојећа лампа

8.	статив за кисеоник
9.	медицински сточић за медицинску опрему
10.	канта за медицински отпад
11.	тензиометар
12.	стетоскоп
13.	систем за инфузију
14.	сталак за инфузију
15.	шприцеви (2 cc, 5 cc, 10 cc и 20 cc)
16.	стерилна боца за физиолошки раствор
17.	стерилна боца са раствором глукозе
18.	прибор за вештачко дисање за једнократну употребу
19.	маказе праве (краће и дуже)
20.	маказе криве
21.	хируршка пинцета
22.	пеан
23.	бубрежњак
24.	Крамерове шине за имобилизацију руке и ноге
25.	апарат за кисеоник
26.	лекови против болова
27.	Есмарх гумена повеска за заустављање крварења
28.	завојни материјал
29.	потрошни материјал (бензин, алкохол, вата, газа, фластер, гумене рукавице)
30.	торба погодна да се део медицинске опреме и санитетског материјала спакује и носи на локацију
31.	носила (најмање пет, са по једним чаршавом и по два ћебета)
32.	комплетна листа медицинске опреме
б) Аеродроми намењени за јавни авио-превоз са прометом мањим од 100.000 путника	
1.	сто и столица
2.	лежај или сто за преглед
3.	параван
4.	носила (најмање једна са по једним чаршавом и по два ћебета)
5.	тензиометар
6.	комплет шприцева
7.	маказе праве (краће или дуже)
8.	Крамерове шине
9.	Есмарх гумена повеска за заустављање крварења
10.	завојни материјал
11.	потрошни материјал (бензин, алкохол, вата, газа, фластер, гумене рукавице)
в) Аеродроми који нису намењени за јавни авио-превоз	
1.	носила (чаршав, два ћебета)
2.	комплет прве помоћи (маказе, алкохол, бензин, вата, газа, фластер, гумене рукавице и завојни материјал)

Прилог 3.

Ватрогасне категорије аеродрома

Ватрогасна категорија аеродрома	Укупна дужина авиона	Максимална ширина трупа авиона
1	до 9 m (не укључујући 9 m)	2 m
2	9 m до 12 m (не укључујући 12 m)	2 m
3	12 m до 18 m (не укључујући 18 m)	3 m
4	18 m до 24 m (не укључујући 24 m)	4 m
5	24 m до 28 m (не укључујући 28 m)	4 m
6	28 m до 39 m (не укључујући 39 m)	5 m
7	39 m до 49 m (не укључујући 49 m)	5 m
8	49 m до 61 m (не укључујући 61 m)	7 m
9	61 m до 76 m (не укључујући 76 m)	7 m
10	76 m до 90 m (не укључујући 90 m)	8 m

Прилог 4.

Смањење ватрогасне категорије аеродрома (карго авиони)

Ватрогасна категорија	Смањена ватрогасна категорија	Минимална количина воде (у литрама)
1	1	689
2	2	918
3	3	1.637
4	4	2.755
5	5	5.207
6	5	7.462
7	6	9.381
8	6	12.341
9	7	15.383
10	7	18.704

Прилог 5.

Број спасилачко-ватрогасних возила на аеродрому

Ватрогасна категорија аеродрома	Спасилачко-ватрогасно возило
1	1
2	1
3	1
4	1

5	1
6	2
7	2
8	3
9	3
10	3

Прилог 6.

Минималне карактеристике спасилачко-ватрогасних возила на аеродрому

	Спасилачко-ватрогасна возила (капацитета до 4.500 l)	Спасилачко-ватрогасна возила (капацитета преко 4.500 l)
Монитор	Обавезно за аеродроме ватрогасне категорије од 3 до 9	Обавезно
Домет монитора	Према најдужем авиону за дату ватрогасну категорију	Према најдужем авиону за дату ватрогасну категорију
Витла за брзо гашење пожара	Обавезно	Обавезно
Уређај за самозаштиту возила водом	/	Обавезно
Убрзање	80 km/h за 25 s при нормалној радној температури	80 km/h за 40 s при нормалној радној температури
Максимална брзина	≥ 105 km/h	≥ 100 km/h
Погон на свим точковима	Обавезно	Обавезно
Аутоматски или полуаутоматски пренос	Обавезно	Обавезно
Конфигурација са по једним точком на обе стране задње осовине	Обавезно за аеродроме ватрогасне категорије од 3 до 9	Обавезно
Минимални угао приласка и одласка	30°	30°
Најмањи гранични бочни нагиб возила (статички)	30°	28°

Прилог 7.

Опрема и документација командног спасилачко-ватрогасног возила

	Комада
Мегафон	1
Кодиране карте <i>R</i> 1:5.000 и топографске кодиране карте <i>R</i> 1:25.000	по 1
Преносна батеријска лампа	1
Чуњ за обележавање места несреће	4
Трака за обележавање места несреће	2
Приручник за рад са опасним теретом	1
Оперативно-тактички план аеродрома за гашење пожара и спасавање	1
Опис ваздухоплова с техничким цртежима (за сваки тип ваздухоплова који слеће на аеродром)	1

Прилог 8.

Минималне количине средстава за гашење пожара на аеродрому

Ватро-гасна категорија аеродрома	Пена нивоа <i>A</i>		Пена нивоа <i>B</i>		Пена нивоа <i>C</i>		Допунска средства за гашење	
	Вода (<i>l</i>)	Брзина ослобађања раствора пене (<i>l/min</i>)	Вода (<i>l</i>)	Брзина ослобађања раствора пене (<i>l/min</i>)	Вода (<i>l</i>)	Брзина ослобађања раствора пене (<i>l/min</i>)	Суви прах за гашење пожара (<i>kg</i>)	Капацитет пражњења (<i>kg/sek</i>)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1	350	350	230	230	160	160	45	2,25
2	1.000	800	670	550	460	360	90	2,25
3	1.800	1.300	1.200	900	820	630	135	2,25
4	3.600	2.600	2.400	1.800	1.700	1.100	135	2,25
5	8.100	4.500	5.400	3.000	3.900	2.200	180	2,25
6	11.800	6.000	7.900	4.000	5.800	2.900	225	2,25
7	18.200	7.900	12.100	5.300	8.800	3.800	225	2,25
8	27.300	10.800	18.200	7.200	12.800	5.100	450	4,5
9	36.400	13.500	24.300	9.000	17.100	6.300	450	4,5
10	48.200	16.600	32.300	11.200	22.800	7.900	450	4,5

Минимална опрема за спасавање на аеродрому

Врста опреме	Назив опреме за спасавање	Ватрогасна категорија аеродрома			
		1 - 2	3 - 5	6 - 7	8 - 10
Алат за разваљивање	Спасилачка секира за разваљивање	1	1	1	2
	Гвоздена полука, дужине 95 <i>cm</i>	1	1	1	2
	Гвоздена полука, дужине 1,65 <i>m</i>	1	1	1	2
	Секира, велика	1	1	1	2
	Секира, мала	1	2	2	4
	Клешта за сечење метала, дужине 61 <i>cm</i>	1	1	2	2
	Чекић 1,8 <i>kg</i>	1	1	2	2
	Секач, ширине 2,5 <i>cm</i>	1	1	2	2
Опрема за сечење и разваљивање	Хидраулични/електрични алат за разваљивање	0	1	1	2
	Преносна моторна кружна тестера за сечење метала, мин. пречника 406 <i>mm</i>	1	1	1	2
	Преносна електрична убодна тестера за сечење метала	0	1	1	2
Опрема за гашење пожара	Црево дужине 30 <i>m</i> , пречника 50 <i>mm</i> до 65 <i>mm</i>	0	10	16	22
	Млазница за пену	0	1	2	3
	Млазница за воду универзална	0	2	4	6
	Спојница за црево	0	1	2	3
	Преносни апарат за гашење пожара: - тип угљендикосид - тип суви прах	1	1	2	3
		1	1	2	3
Изолациони апарати, комплет	Изолациони апарат са компримираним ваздухом, заштитном маском и једном резервном боцом	0	По један комплет за сваког професионалног ватрогасца, осим за ватрогасца-координатора		
Респиратор	Комплет респиратора са филтером	0			
Мердевине	Растегаче, дужине према критичном ваздухоплову	0	1	2	3
	Прислањаче, склопиве	1	1	1	2
Лична заштитна опрема	Један основни и један резервни комплет: одело (јакна, панталоне, ципеле, рукавице и чизме) и заштитни шлем	0	Сваком професионалном ватрогасцу у смени и помоћном особљу које учествује у гашењу		
Додатна лична заштитна опрема	Заштитне наочаре	0	1	2	3
	Капуљача за заштиту главе од дејства топлоте	0	Сваком професионалном ватрогасцу у смени и помоћном особљу које учествује у гашењу		
	Гумене рукавице, кутија	1	1	1	1
	Ватроотпорно ћебе за заштиту (гашење	1	1	2	2

	пожара)				
Конопац (сајла) за спасавање	Сајла за спасавање, дужине 45 <i>m</i>	1	1	2	2
	Сајла за спасавање, дужине 30 <i>m</i>	1	1	2	2
	Канап, дужине 6 <i>m</i>	0	По један комад за сваког професионалног ватрогасца		
Комуникациона опрема	Ручна радио-станица (токи - воки)	0	2	2	3
	Мобилне радио-станице	0	По један комад за свако спасилачко-ватрогасно возило		
Батеријске лампе	Ручна преносна	1	2	4	4
	Рефлекторска	1	1	2	3
Ручни алат за спасавање	Дизалица, ручна	1	1	2	2
Кутија алата за спасавање (број кутија / састав кутије)		1	1	2	3
	Чекић, 0,6 <i>kg</i>				
	Клешта, сечиво 1,6 <i>cm</i>				
	Комплет кључева (гедоре)				
	Ручна тестера за метал				
	Полуга за разваљивање, дужине 30 <i>cm</i>				
	Комплет одвртача				
	Клешта (комбинирке дужине 20 <i>cm</i> , папагајке дужине 20 <i>cm</i> , клешта за сечење челичне мреже дужине 25 <i>cm</i>)				
	Нож за сечење сигурносног појаса				
	Ручни кључ са променљивим отвором 30 <i>cm</i>				
Окасти и виљушкасти кључеви од 10 <i>mm</i> до 21 <i>mm</i>					
Опрема прве помоћи	Торбица, комплет	1	1	2	3
	Дефибрилатор, ручни преносни	0	1	2	3
	Кисеонички апарат, ручни преносни	0	1	2	3
Остала опрема	Подметачи, разни (метални и дрвени)				
	Непромочиво платно	1	1	2	3
	Топлотна камера	0	0	1	2

Минимална опрема за спасавање на аеродрому ватрогасне категорије 1 или 2, који је није отворен за јавну употребу

Редни број	Назив опреме за спасавање	ком.
1.	Ручни кључ, са променљивим отвором 30 <i>cm</i>	1
2.	Спасилачка секира за разваљивање, мала	1
3.	Чекић 1,8 <i>kg</i>	1
4.	Секач ширине 2,5 <i>cm</i>	1
5.	Клешта за сечење метала, дужине 61 <i>cm</i>	1
6.	Гвоздена полуга за разваљивање	1
7.	Ручна преносна батеријска лампа	2

8.	Преносни рефлектор	2
9.	Конопац за спасавање дужине 30 - 45 <i>m</i> , са куком	1
10.	Ватроотпорно ћебе за заштиту (гашење пожара)	1
11.	Мердевине погодне за спасавање	1
12.	Ручне маказе за сечење лима	1
13.	Клешта (комбинирке)	1
14.	Клешта (папагајке)	1
15.	Гарнитура виљушкатастих и окастих кључева, од 8 <i>mm</i> до 21 <i>mm</i>	1
16.	Комплет кључева (гедоре)	1
17.	Комплет одвртача	1
18.	Ручна тестера за метал	1
19.	Подметачи за точкове	4
20.	Дизалица, ручна	1
21.	Нож за сечење сигурносног појаса	1
22.	Ватроотпорне рукавице за заштиту	1 пар
23.	Непромочиво платно	1

Прилог 10.

Број спасилачко-ватрогасног особља на аеродрому

Ватрогасна категорија	Спасилачко-ватрогасно особље	
	Професионални ватрогасци	Помоћно особље
1	1	2
2	1	3
3	1	3
4	2	3
5	5	4
6	7	4
7	9	8
8	12	8
9	14	12
10	16	14

Образац извештаја о прегледу површина за кретање ваздухоплова и система светлосног обележавања

A	Аеродром	B	Датум и време прегледа (UTC)								Ц	Ознака прага ПСС RWY		
----------	----------------	----------	---------------------------------	--	--	--	--	--	--	--	----------	-----------------------------	--	--

1. - 2. → словна ознака 3. → OK - исправно, YES – исправно у границама, NO - неисправно		Трећине ПСС			Рулне стазе <i>TWY</i>			Остале стазе за кретање ваздухоплова		Платформе				
		I	II	III										
1.	СТАЊЕ НА ПОВРШИНИ: а) суво б) влажно в) мокро г) локве/барице д) поплављено/водени слој													
2.	УСЛОВИ КОЧЕЊА (коэффициент трења): а) добро б) средње в) лоше													
3.	СТАЊЕ ПОВРШИНА	• оштећења и пукотине застора												
		• неравнине веће од дозвољених												
		• страни предмети (<i>FOD</i>)												
		• наслагe гуме												
		• дневне хоризонталне ознаке												
		• дневне вертикалне ознаке												
		• основна стаза и заштитни појас												
	СТАЊЕ СИСТЕМА СВЕТЛОСНОГ ОБЕЛЕЖАВАЊА (ССО)	• светла <i>TWY</i> : <i>SB</i> , <i>CB</i> и ретрорефлектујући маркери	»											
		• осветљење платформи, ретрорефлектујући маркери	»											
		• светла ПСС	RWY						RWY					
		• прилазна средства												
		• индикатор нагиба прилаза –												
		• вертикалне светлосне ознаке	ПСС						TWY					
• резервно напајање														

4.	ПРЕПРЕКЕ											
5.	ОПИСНЕ ПРИМЕДБЕ											
6.	ИЗВЕШТАЈ ПРЕДАТ НАДЛЕЖНОЈ СЛУЖБИ КЛ*	ПРЕГЛЕД СТАЊА ССО ИЗВРШИО					ПРЕГЛЕД СТАЊА ПОВРШИНА ИЗВРШИО					
		Дежурни					Контролор исправности површина					

* Извештај предат надлежној служби Контроле летења: лично, телефоном, факсом, електронском поштом, на други начин.

Прилог 12.

Услови кочења на полетно-слетној стази покривеној компактним снегом и ледом

Измерени коефицијент	Процењено дејство кочења	Код
0,40 и више	добро	5
0,39 до 0,36	средње до добро	4
0,35 до 0,30	средње	3
0,29 до 0,26	средње до лоше	2
0,25 и мање	лоше	1
9 - непоуздан	непоуздано или се не може измерити	9

Прилог 13.

Услови кочења на полетно-слетној стази покривеној водом

Оцена услова кочења	<i>Mu-meter</i>	Скидометар	Уређај са дијагоналним кочењем	Страдограф	Вучни уређај за мерење трења
добро	0,50 и више	0,60 и више	0,56 и више	0,44 и више	0,32 и више
средње	0,40 до 0,49	0,49 до 0,59	0,48 до 0,55	0,33 до 0,43	0,23 до 0,31
лоше	испод 0,40	испод 0,49	испод 0,45	испод 0,33	испод 0,23

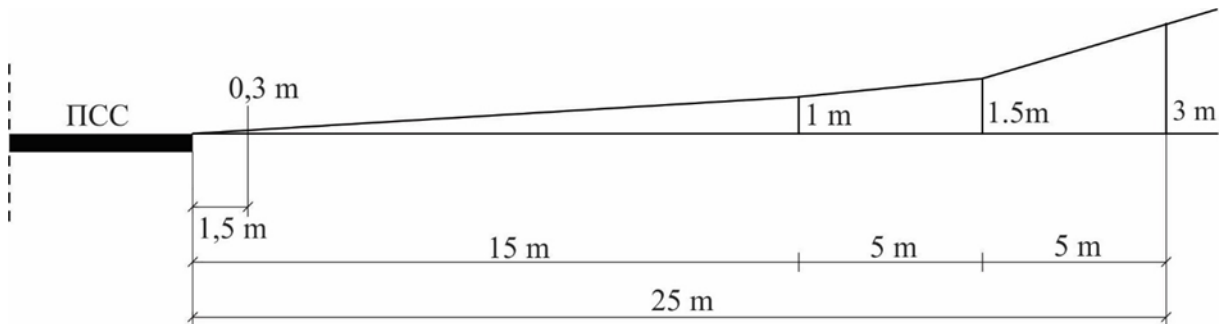
Прилог 14.

Граничне вредности одржавања

Мерни уређај	Гума за мерење трења		Брзина при мерењу (<i>km/h</i>)	Дубина воде при мерењу (<i>mm</i>)	Вредност за нове површине ПСС	Граничне вредности одржавања	Минималне вредности
	Тип	Притисак (<i>kPa</i>)					
1	2		3	4	5	6	7
<i>Mu-meter</i>	<i>A</i>	70	65	1.0	0.72	0.52	0.42
	<i>A</i>	70	95	1.0	0.66	0.38	0.26
Скидометар	<i>B</i>	210	65	1.0	0.82	0.60	0.50
	<i>B</i>	210	95	1.0	0.74	0.47	0.34
Уређај за мерење трења на површини коловозног застора	<i>B</i>	210	65	1.0	0.82	0.60	0.50
	<i>B</i>	210	95	1.0	0.74	0.47	0.34

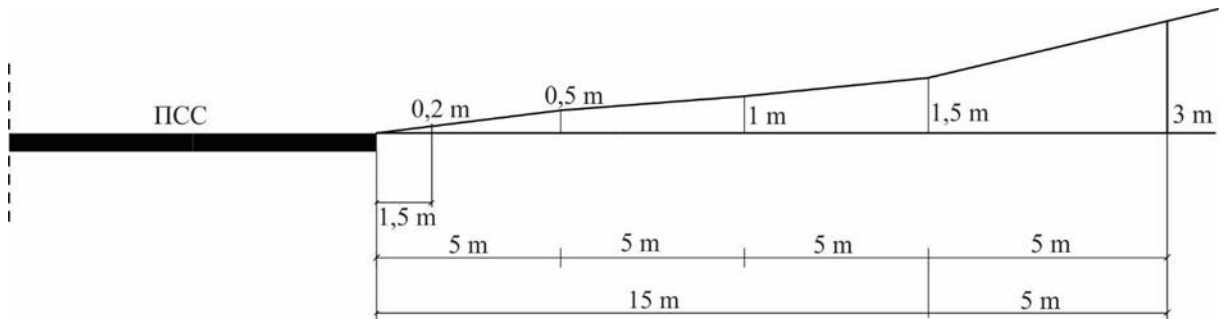
Висина снежног покривача

За полетно-слетне и друге стазе аеродрома кодних слова *D* и *E* које користе ваздухоплови распона крила преко 35 m , висина снега не сме бити већа од висина датих на слици број 1:

Слика бр. 1

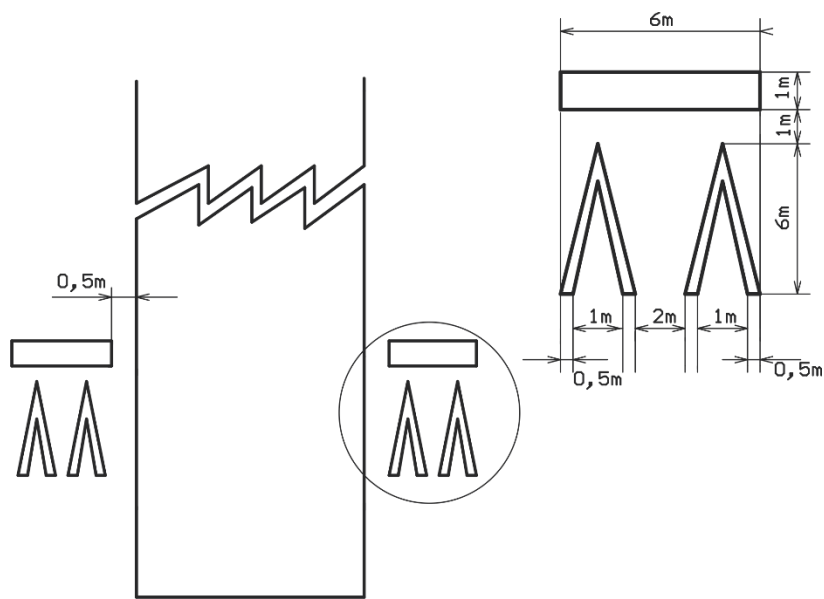
За полетно-слетне и друге стазе аеродрома кодног слова *C* које користе ваздухоплови распона крила од 24 m до 36 m , висина снега не сме бити већа од висина датих на слици број 2:

Слика бр. 2

За полетно-слетне стазе аеродрома кодних слова *A* и *B* које користе ваздухоплови распона крила до 24 m , висина снега мора бити испод габарита критичног ваздухоплова ако се спољни точак главног стајног трапа нађе на спољној ивици површине за кретање ваздухоплова.

Обележавање измештеног прага травнате полетно-слетне стазе

Слика бр. 1

Структура и садржај аеродромског приручника *

А) ОПШТИ ДЕО

1. Администрација и контрола аеродромског приручника

1.1. Увод и изјаве о усклађености

1.1.1 Изјава потписана од одговорног руководиоца да се аеродромски приручник употребљава у складу са свим важећим прописаним захтевима и садржајем спецификације дозволе за коришћење аеродрома

1.1.2 Изјава потписана од одговорног руководиоца да аеродромски приручник садржи упутства за рад особља на аеродрому

1.1.3 Списак и кратак опис делова приручника, њихов садржај, примена и употреба

1.1.4 Објашњења, скраћенице и дефиниције термина који се користе у приручнику

1.2 Систем измена и допуна

1.2.1 Појединости о особама одговорним за издавање и уношење измена и допуна

1.2.2 Евиденција о изменама и допунама са датумима уношења и ступања на снагу

1.2.3 Изјава да руком писане измене и допуне нису дозвољене, осим у ситуацијама које захтевају хитну измену или допуну у интересу безбедности

1.2.4 Опис система за означавање страна или пасуса и њиховог датума ступања на снагу

1.2.5 Списак важећих страна или пасуса

1.2.6 Означавање измена

- 1.2.7 Привремене измене
- 1.2.8 Опис система дистрибуције аеродромског приручника и листа дистрибуције аеродромског приручника и његових измена и допуна

2. Опште информације

- 2.1 Сврха и делокруг аеродромског приручника
- 2.2 Прописи који се односе на дозволу за коришћење аеродрома и на аеродромски приручник
- 2.3 Услови за коришћење аеродрома од стране његових корисника
- 2.4 Обавезе оператера аеродрома и упутства особљу у циљу олакшавања надзора који врши Директорат.

Б) СИСТЕМ УПРАВЉАЊА АЕРОДРОМОМ И ЗАХТЕВИ У ВЕЗИ СА КВАЛИФИКАЦИЈАМА И ОБУКОМ

1. Опис система управљања

- 1.1 Аеродромска организација и одговорности, укључујући следеће:
  - опис организационе структуре, општи графички приказ и графички приказ организационих јединица, линије субординације и извештавања у погледу безбедности на свим нивоима организационе структуре
  - имена, надлежности, дужности и одговорности за руководеће особље и именована лица, одговорности и дужности другог оперативног особља и/или особља за одржавање
- 1.2. Опис система управљања безбедношћу
  - 1.2.1 Обим система управљања безбедношћу;
  - 1.2.2 Политика безбедности и циљеви;
  - 1.2.3 Одговорности особља по питању безбедности;
  - 1.2.4 Процедуре за контролу документације;
  - 1.2.5 Поступак процене безбедности, укључујући идентификацију опасности и управљање ризиком;
  - 1.2.6 Праћење примене и ефикасности активности којима се утиче на безбедност и мера за смањење ризика;
  - 1.2.7 Праћење безбедносних перформанси;
  - 1.2.8 Извештавање о безбедности;
  - 1.2.9 Координација при планирању реаговања у ванредним ситуацијама;
  - 1.2.10 Управљање променама на аеродрому;
  - 1.2.11 Промоција безбедности;
  - 1.2.12 Резултати.
- 1.3 Опис надзора усаглашености и одговарајуће процедуре
- 1.4 Опис система управљања квалитетом ваздухопловних података и поступака у пружању ваздухопловних информација и одговарајуће процедуре, укључујући и оне за испуњавање прихватљивог нивоа безбедности и обезбеђивања
- 1.5 Процедуре за извештавање Директората, укључујући поступање, бележење и извештавање у случају удеса, озбиљне незгоде и догађаја:
  - дефиниције удеса, озбиљне незгоде и догађаја и одговарајуће одговорности свих укључених лица
  - приказ образаца који ће се користити, упутства за попуњавање, адресе примаоца и рок за слање
  - процедуре и поступци за заштиту доказа, укључујући и снимке везане за догађај о коме се извештава

1.6 Процедуре које се односе на употребу алкохола, психоактивних супстанци и лекова

1.7 Процедуре које се односе на:

1.7.1 Поштовање безбедносних наредби

1.7.2 Реаговање у случају безбедносних проблема и

1.7.3 Разматрање и примену безбедносних препорука

1.8 Опис методе и поступак за евидентирање саобраћаја, укључујући кретање и тип ваздухоплова, датуме евидентирања и број путника

2. Квалификације које се захтевају за аеродромско особље и процедуре које се односе на:

2.1 Програм обуке, укључујући следеће:

2.1.1 Одговорности, учесталост, наставни планови и утврђени стандарди обуке за сво особље које је укључено у оперативне послове, управљање аеродромом, спасилачко-ватрогасно особље, као и лица која обављају неки посао на оперативним површинама аеродрома без пратње

2.1.2 Процедуре

2.1.2.1 За обуку и проверу полазника обуке

2.1.2.2 Које се примењују у случају када особље не постигне захтеване стандарде

2.1.3 Опис документације која се чува и периоди чувања

2.2 Програм провере стручности, укључујући одговорности и учесталост

2.2.1 Процедуре које се примењују у случају да особље не постигне потребне стандарде

2.2.2 Опис документације која се чува и периоди чувања

В) ПОЈЕДИНОСТИ О ПОЛОЖАЈУ АЕРОДРОМА

1. Опис локације аеродрома, укључујући нарочито следеће информације:

1.1. План који приказује растојање аеродрома од најближег града или другог насеља

1.2. Детаљне карте и графички приказ локације аеродрома, његових граница, главних објеката, референтну тачку аеродрома, распоред полетно-слетних стаза, рулних стаза и платформи, визуелна и друга средстава на аеродрому и показиваче правца ветра

1.3 План који показује локације аеродромских система и опреме ван граница аеродрома

1.4 Опис физичких карактеристика аеродрома, елевација, визуелних и других средстава, као и информације које се односе на референтну температуру аеродрома, носивост површина, ниво спасилачко-ватрогасне заштите, радио-навигациона средства на земљи и главне препреке

1.5 Опис изузетака или одобрених одступања од регулаторних захтева и навођење оперативних ограничења

1.6 Опис врста одобрених операција

Г) ПОДАЦИ О АЕРОДРОМУ КОЈИ СЕ ДОСТАВЉАЈУ ПРУЖАОЦУ УСЛУГА ВАЗДУХОПЛОВНОГ ИНФОРМИСАЊА

1. Опште информације и процедуре за њихово достављање пружаоцу услуга ваздухопловног информисања

- 1.1 Назив аеродрома
- 1.2 Локација аеродрома
- 1.3 Координате референтне тачке аеродрома (*WGS-84*)
- 1.4 Надморска висина
- 1.5 Надморска висина сваког прага и краја полетно-слетне стазе, важних тачака на полетно-слетној стази и највише тачке зоне додира на полетно-слетној стази за прецизан прилаз

1.6 Референтна температура аеродрома

1.7 Детаљи о аеродромском фару

1.8 Име оператера аеродрома са адресом, бројем факса, електронском поштом и телефонским бројевима на којима је оператер аеродрома увек доступан

2. Димензије аеродрома и друге информације

2.1 Полетно-слетна стаза - правац пружања, ознака, дужина, ширина, положај измештеног прага, нагиб, врста површинског материјала, тип полетно-слетне стазе и постојање зоне без препрека за писте са прецизним прилазом

2.2 Дужина, ширина, врста површинског материјала основне стазе полетно-слетне стазе, заштитне површине краја полетно-слетне стазе, продужетака за заустављање, дужина, ширина и тип површинског материјала рулних стаза, тип површинског материјала и димензије платформе и позиција за паркирање; профил и дужина претпоља

2.3 Визуелна средства за процедуре прилаза, тип осветљења и визуелни системи показивача нагиба прилаза, ознаке и светла полетно-слетне стазе, рулних стаза и платформи; друга визуелна средства на рулним стазама и платформама, локација и тип система за визуелно вођење приликом упаркиравања, подаци о резервном напајању система осветљења

2.4 Локација и радио фреквенција тачака за проверу уређаја *VOR* на аеродрому

2.5 Локација и ознака стандардних рута за рулање

2.6 Географске координате сваког прага полетно-слетне стазе, одговарајућих тачака оса рулних стаза и сваке позиције за паркирање

2.7 Податке о препрекама у границама аеродрома и у зони прилазне одлетне и прелазне површи за ограничење препрека (врста препреке, географске координате препрека, надморске висине препрека и начин обележавања/осветљавања ако је примењиво)

2.8 Тип површинског материјала и носивост одређена коришћењем *ACN-PCN* методе

2.9 Локација и надморска висина једне или више тачака за претполетну проверу висиномера на платформи

2.10 Декларисане дужине (*TORA, TODA, ASDA* и *LDA*)

2.11 Контакти координатора за уклањање оштећених или неисправних ваздухоплова (телефон/телекс/факс) и информације о могућностима за уклањање оштећених или неисправних ваздухоплова, изражене према највећем ваздухоплову за који је аеродром опремљен да га уклони

2.12 Ниво обезбеђене спасилачко-ватрогасне заштите, врсте и количина средстава за гашење пожара доступних на аеродрому

2.13 Изузеци или одобрених одступања од регулаторних захтева и оперативна ограничења

Д) ПОЈЕДИНОСТИ О ОПЕРАТИВНИМ ПРОЦЕДУРАМА АЕРОДРОМА, ЊЕГОВОЈ ОПРЕМИ И БЕЗБЕДНОСНИМ МЕРАМА

1. Извештавање о аеродрому обухвата

1.1 Процедуре за извештавање о променама информација о аеродрому наведених у Зборнику ваздухопловних информација (*AIP*) и процедуре за подношење захтева за издавање *NOTAM*, процедуре за обавештавање Директората о променама и процедуре за чување извештаја о променама

1.2 Процедуре за проверу ваздухопловних података, учесталост провера као и области на које се провере односе

2. Процедуре за приступ површинама за кретање ваздухоплова на аеродрому обухватају

2.1 Координација са службом обезбеђивања на аеродрому

2.2 Спречавање неовлашћеног приступа површинама за кретање ваздухоплова на аеродрому

3. Процедуре за надгледање и преглед површина за кретање ваздухоплова (укључујући мерење коефицијента трења и количине воде, леда и снега на полетно-слетним стазама)

3.1 Споразум и средства комуникације са аеродромском контролом летења за време прегледа

3.2 Контролне листе, евиденција и чување записа

3.3 Учесталост и време прегледа, извештавање о резултатима прегледа и активности за исправљање уочених недостатака

4. Процедуре за преглед и редовно и ванредно одржавање визуелних и невидуелних средстава и електричних система на аеродрому обухватају:

4.1 Контролне листе, евиденција и чување записа

4.2 Учесталост и време прегледа, извештавање о резултатима прегледа и активности за исправљање уочених недостатака

5. Захтеви у вези са аеродромском опремом (коришћење, одржавање, инструкције за поправку, провера)

6. Процедуре за:

6.1 Одржавање површина за кретање ваздухоплова, укључујући асфалтиране површине; неасфалтиране површине, основне стазе, полетно-слетне стазе и рулне стазе и система за одвођење атмосферских вода на аеродрому

6.2 Прекорачење носивости

7. Процедуре за радове на аеродрому обухватају:

7.1 Координација, планирање и извођење грађевинских радова на или у близини површина за кретање ваздухоплова

7.2 Споразуми и средства комуникације са аеродромском контролом летења током извођења радова

8. Процедуре за управљање платформом обухватају:

8.1 Координација између аеродромске контроле летења и службе управљања платформом

8.2 Додељивање паркинг позиција ваздухопловима

8.3 Стартовање мотора и вуча ваздухоплова

8.4 Услуге паркера сигнализисте и „*follow me*” возила

9. Процедуре за управљање безбедношћу на платформи

9.1 Заштита од удара млаза

9.2 Предузимање мера безбедности током допуне ваздухоплова горивом

9.3 Чишћење платформе

9.4 Испуњавање безбедносних стандарда особља које ради на платформи

- 10. Управљање возилима у контролисаној зони аеродрома**
- 11. Смањење опасности од присуства птица и других животиња на аеродрому и у његовој околини**
- 12. Процедуре (садрже контролне листе, евиденција и чување записа, учесталост и време прегледа, извештавање о резултатима прегледа и активности за исправљање уочених недостатака) за:**
- 12.1 Контролу препрека у надлежности оператера, обавештавање Директората о природи и локацији препрека, као и о свим накнадним изменама препрека ради спровођења неопходних активности, укључујући допуну AIS публикација
- 12.2 Контролу и смањење опасности у вези са активностима и коришћењем земљишта на и у околини аеродрома
- 13. Планирање за ванредне ситуације на аеродрому**
- 13.1 Деловање у случају ванредних ситуација на аеродрому или у околини аеродрома
- 13.2 Информације о испитивању објеката и опреме на аеродрому који се користе у ванредним ситуацијама, укључујући и учесталост испитивања
- 13.3 Информације о вежбама које се одвијају према плановима за ванредне ситуације на аеродрому, као и учесталост вежби
- 14. Спасилачко-ватрогасна служба, подаци о објектима, опреми, особљу и процедурама намењеним за примену прописа о спасавању и заштити од пожара**
- 15. Процедуре за уклањање оштећених или неисправних ваздухоплова, процедуре за ангажовање опреме и особља за уклањање оштећених или неисправних ваздухоплова**
- 16. Процедуре за безбедно руковање и складиштење горива и опасних материја на аеродрому обухватају:**
- 16.1 Опредм, складишта, испоруку, руковање и мере безбедности
- 16.2 Квалитет и исправна спецификација горива за ваздухоплове, провера и интервали провере, контролне листе и чување записа
- 17. Операције у условима смањене видљивости:** оперативне процедуре укључујући координацију са контролом летења и службе управљања платформом, контрола активности и мерење и извештавање о видљивости дуж полетно-слетне стазе
- 18. Процедуре за рад у зимским условима,** које обухватају план уклањања снега, његову примену, опис расположивих средстава и одговарајуће споразуме (уговоре)
- 19. Процедуре за рад у неповољним временским условима**
- 20. Процедуре за рад у ноћним условима**
- 21. Процедуре за заштиту локација радара и других навигационих средстава, процедуре за контролу активности у близини радара и навигационих средстава, процедуре за одржавање површина у близини радара и навигационих средстава**
- 22. Коришћење аеродрома од стране ваздухоплова са вишим кодним словом**
- 23. Процедуре и мере превенције заштите од пожара на аеродрому**

* Напомена: Ако нешто од горе наведеног није примењиво за предметни аеродром/оператера аеродрома уписати „није примењиво” и навести разлог.